

17/DA

WP251rev.01

**Retningslinjer om automatiske individuelle afgørelser og profilering
i henhold til forordning 2016/679**

Vedttaget den 3. oktober 2017

Senest revideret og vedtaget den 6. februar 2018

Artikel 29-Gruppen er nedsat ved artikel 29 i direktiv 95/46/EF. Gruppen er et uafhængigt EU-rådgivningsorgan vedrørende databeskyttelse og beskyttelse af privatlivets fred. Dens opgaver er beskrevet i artikel 30 i direktiv 95/46/EF og artikel 15 i direktiv 2002/58/EF.

Sekretariatet varetages af Europa-Kommissionen, Generaldirektoratet for Retlige Anliggender, Direktorat C – Grundlæggende rettigheder og unionsborgerskab, 1049 Bruxelles/Brussel, Belgique/België – kontor nr. MO-59 02/013.

Websted: http://ec.europa.eu/justice/data-protection/index_en.htm

**GRUPPEN VEDRØRENDE BESKYTTELSE AF PERSONER I
FORBINDELSE MED BEHANDLING AF PERSONOPLYSNINGER**

som er nedsat ved Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 95/46/EF af 24. oktober 1995,

som henviser til artikel 29 og 30 i ovennævnte direktiv, og

som henviser til gruppens forretningsorden,

HAR VEDTAGET FØLGENDE RETNINGSLINJER:

INDHOLDSFORTEGNELSE

I.	INDLEDNING	5
II.	DEFINITIONER	6
A.	PROFILERING	6
B.	AUTOMATISKE AFGØRELSER	8
C.	TILGANG TIL BEGREBERNE I DATABESKYTTELSESFORORDNINGEN	9
III.	GENERELLE BESTEMMELSER OM PROFILERING OG AUTOMATISKE AFGØRELSER	9
A.	DATABESKYTTELSESPRINCIPPER.....	9
1.	<i>Artikel 5, stk. 1, litra a) – lovligt, rimeligt og på en gennemsigtig måde</i>	10
2.	<i>Artikel 5, stk. 1, litra b) – viderebehandling og formålsbegrænsning</i>	11
3.	<i>Artikel 5, stk. 1, litra c) – dataminimering</i>	12
4.	<i>Artikel 5, stk. 1, litra d) – rigtighed</i>	12
5.	<i>Artikel 5, stk. 1, litra e) – opbevaringsbegrænsning</i>	12
B.	RETSGRUNDLAG FOR BEHANDLING	13
1.	<i>Artikel 6, stk. 1, litra a) – samtykke</i>	13
2.	<i>Artikel 6, stk. 1, litra b) – nødvendig af hensyn til opfyldelse af en kontrakt</i>	13
3.	<i>Artikel 6, stk. 1, litra c) – nødvendig for at overholde en retlig forpligtelse</i>	14
4.	<i>Artikel 6, stk. 1, litra d) – nødvendig for at beskytte vitale interesser</i>	14
5.	<i>Artikel 6, stk. 1, litra e) – nødvendig af hensyn til udførelse af en opgave i samfundets interesse eller som henhører under offentlig myndighedsudøvelse</i>	15
6.	<i>Artikel 6, stk. 1, litra f) – nødvendig for, at den dataansvarlige eller en tredjemand kan forfølge en legitim interesse</i>	15
C.	ARTIKEL 9 – SÆRLIGE KATEGORIER AF PERSONOPLYSNINGER	15
D.	DEN REGISTREREDES RETTIGHEDER	16
1.	<i>Artikel 13 og artikel 14 – ret til at blive informeret</i>	17
2.	<i>Artikel 15 – indsigtsret</i>	17
3.	<i>Artikel 16 – ret til berigtigelse, artikel 17 – ret til sletning – og artikel 18 – ret til begrænsning af behandling</i>	18
4.	<i>Artikel 21 – ret til indsigelse</i>	19
IV.	SÆRLIGE BESTEMMELSER OM AFGØRELSER, DER ALENE ER BASERET PÅ AUTOMATISK BEHANDLING SOM DEFINERET I ARTIKEL 22	20
A.	"AFGØRELSE, DER ALENE ER BASERET PÅ AUTOMATISK BEHANDLING"	21
B.	"RETSVIRKNING" ELLER "PÅ TILSVARENDE VIS BETYDELIGT" PÅVIRKER.....	22
C.	UNDTAGELSER FRA FORBUDET	24
1.	<i>Opfyldelse af en kontrakt</i>	24

2.	<i>Hjemlet i EU-ret eller medlemsstaternes nationale ret</i>	25
3.	<i>Udtrykkeligt samtykke</i>	25
D.	SÆRLIGE KATEGORIER AF PERSONOPLYSNINGER – ARTIKEL 22, STK. 4	25
E.	DEN REGISTREREDES RETTIGHEDER	26
1.	<i>Artikel 13, stk. 2, litra f), og artikel 14, stk. 2, litra g) – ret til at blive informeret</i>	26
2.	<i>Artikel 15, stk. 1, litra h) – indsigtsret</i>	28
F.	INDFØRELSE AF FORNØDNE GARANTIER	28
V.	BØRN OG PROFILERING	29
VI.	KONSEKVENSANALYSE VEDRØRENDE DATABESKYTTELSE OG DATABESKYTTELSESRÅDGIVERE	31
	BILAG 1 – ANBEFALINGER VEDRØRENDE GOD PRAKSIS	32
	BILAG 2 – CENTRALE BESTEMMELSER I DEN GENERELLE FORORDNING OM DATABESKYTTELSE	35
	CENTRALE BESTEMMELSER I DATABESKYTTELSESFORORDNINGEN, HVORI DER HENVISES TIL PROFILERING OG AUTOMATISKE AFGØRELSE AFGØRELSE GENERELT	35
	CENTRALE BESTEMMELSER I DATABESKYTTELSESFORORDNINGEN, HVORI DER HENVISES TIL AUTOMATISKE AFGØRELSE SOM DEFINERET I ARTIKEL 22	36
	BILAG 3 - VIDERE LÆSNING	38

I. Indledning

Den generelle forordning om databeskyttelse (databeskyttelsesforordningen) omhandler specifikt profilering og automatiske individuelle afgørelser, herunder profilering¹.

Profilering og automatiske afgørelser anvendes i et stigende antal sektorer, både private og offentlige. Banker og finans, sundhedspleje, beskatning, forsikring, markedsføring og reklame er blot nogle få eksempler på områder, hvor der oftere foretages profilering forud for beslutningstagningen.

Teknologiske fremskridt og fremskridt inden for big data-analyser, kunstig intelligens og maskinlæring har gjort det nemmere at oprette profiler og træffe automatiske afgørelser, der i væsentlig grad kan påvirke den enkeltes rettigheder og frihedsrettigheder.

Den udbredte adgang til personoplysninger via internettet og fra tingenes internet (IoT) samt muligheden for at finde korrelationer og oprette link gør det muligt at kortlægge, analysere og forudsige aspekter af en persons personlighed eller adfærd, interesser og vaner.

Profilering og automatiske afgørelser kan være nyttige for enkeltpersoner og organisationer og sikre fordele såsom:

- øget effektivitet
- ressourcebesparelser.

De har mange kommercielle anvendelser og kan f.eks. bruges til at forbedre segmentmarkeder og tilpasse tjenester og produkter til individuelle behov. Inden for medicin, uddannelse, sundhedspleje og transport kan der også drages fordel af disse processer.

Profilering og automatiske afgørelser kan imidlertid udgøre en betydelig risiko for den enkeltes rettigheder og frihedsrettigheder, og der skal således indføres de fornødne garantier.

Disse processer kan være uigennemsigtige. Den enkelte ved måske, at vedkommende er ved at blive profileret, eller forstår måske ikke, hvad dette betyder.

¹ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2016/679 af 27. april 2016 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger og om ophævelse af direktiv 95/46/EF. Profilering og automatiske individuelle afgørelser er ligeledes omfattet af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2016/680 af 27. april 2016 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med kompetente myndigheders behandling af personoplysninger med henblik på at forebygge, efterforske, afsløre eller retsforfølge strafbare handlinger eller fuldbyrde strafferetlige sanktioner og om fri udveksling af sådanne oplysninger og om ophævelse af Rådets rammeafgørelse 2008/977/RIA. Selv om der i disse retningslinjer er fokus på profilering og automatiske individuelle afgørelser i henhold til databeskyttelsesforordningen, er retningslinjerne også relevante i forbindelse med de to emner i henhold til direktiv 2016/680 med hensyn til de tilsvarende bestemmelser. Analysen af de særlige karakteristika ved profilering og automatiske individuelle afgørelser i henhold til direktiv 2016/680 er ikke medtaget i disse retningslinjer, da der vejledes herom i udtalelsen om visse centrale spørgsmål i direktivet om retshåndhævelse – WP258 "Opinion on some key issues of the Law Enforcement Directive (EU 2016/680)" der blev vedtaget af Artikel 29-Gruppen den 29. november 2017. Denne udtalelse omfatter automatiske individuelle afgørelser og profilering i forbindelse med behandling af retshåndhævelsesoplysninger på s. 11-14 og findes på: http://ec.europa.eu/newsroom/article29/item-detail.cfm?item_id=610178.

Profilering kan fastholde eksisterende stereotyper og social adskillelse. Den kan også fastlåse personer i en bestemt kategori og begrænse dem til deres foreslåede præferencer. Dette kan underminere deres frihed til at vælge f.eks. bestemte produkter eller tjenesteydelser såsom bøger, musik eller nyhedsfeeds. I visse tilfælde kan profilering føre til unøjagtige forudsigelser. I andre tilfælde kan den føre til, at de nægtes adgang til tjenesteydelser og varer, og urimelig forskelsbehandling.

Databeskyttelsesforordningen indeholder nye bestemmelser vedrørende håndtering af risiciene forbundet med profilering og automatiske afgørelser, navnlig, men ikke begrænset til, privatlivets fred. Formålet med disse retningslinjer er at præcisere disse bestemmelser.

Dette dokument indeholder:

- Definitioner af profilering og automatiske afgørelser og den generelle tilgang hertil i databeskyttelsesforordningen – [Kapitel II](#)
- Generelle bestemmelser om profilering og automatiske afgørelser – [Kapitel III](#)
- Særlige bestemmelser om afgørelser, der alene er baseret på automatisk behandling som defineret i artikel 22 – [Kapitel IV](#)
- Børn og profilering – [Kapitel V](#)
- Konsekvensanalyser vedrørende databeskyttelse og databeskyttelsesrådgivere – [Kapitel VI](#)

Bilagene indeholder anbefalinger til bedste praksis, der bygger på erfaringerne fra EU-medlemsstaterne.

Artikel 29-Gruppen vedrørende Databeskyttelse vil overvåge gennemførelsen af disse retningslinjer og kan supplere dem med yderligere detaljer, såfremt den finder det passende.

II. Definitioner

Databeskyttelsesforordningen indeholder bestemmelser, der skal sikre, at profilering og automatiske individuelle afgørelser (uanset om dette omfatter profilering) ikke anvendes på en måde, der uberettiget påvirker den enkeltes rettigheder. Som eksempler kan nævnes:

- specifikke krav om gennemsigtighed og rimelighed
- større ansvarlighedsforpligtelser
- specifikke retsgrundlag for behandlingen
- den enkeltes ret til at gøre indsigelse mod profilering og specifikt profilering med henblik på markedsføring
- krav om en konsekvensanalyse vedrørende databeskyttelse, hvis visse betingelser er opfyldt.

Databeskyttelsesforordningen har ikke kun fokus på de afgørelser, der træffes i forbindelse med automatisk behandling eller profilering. Den finder anvendelse på indsamling af oplysninger med henblik på udarbejdelse af profiler samt på anvendelsen af disse profiler på enkeltpersoner.

A. Profilering

I databeskyttelsesforordningen defineres "profilering" i artikel 4, stk. 4, som:

"enhver form for automatisk behandling af personoplysninger, der består i at anvende personoplysninger til at evaluere bestemte personlige forhold vedrørende en fysisk person, navnlig for at analysere eller forudsige forhold vedrørende den fysiske persons arbejdsindsats, økonomiske
--

situation, helbred, personlige præferencer, interesser, pålidelighed, adfærd, geografisk position eller bevægelser"

Profilering består af tre elementer:

- Den skal være en *automatisk* form for behandling
- Den skal udføres på grundlag af *personoplysninger*
- Formålet med profileringen skal være at vurdere personlige forhold vedrørende en fysisk person.

I artikel 4, stk. 4, henvises til "enhver form for automatisk behandling" og ikke til "afgørelse, der alene er baseret på automatisk behandling" (jf. artikel 22). Profilering skal omfatte en eller anden form for automatisk behandling, selv om menneskelig indgriben ikke nødvendigvis betyder, at profileringen ikke er omfattet af definitionen.

Profilering er en procedure, som kan omfatte en række statistiske antagelser. Den bruges ofte til at foretage forudsigelser vedrørende mennesker på grundlag af data fra forskellige kilder med henblik på at udlede forhold vedrørende en person ud fra andre personers tilsyneladende statistisk ensartede forhold.

I henhold til databeskyttelsesforordningen er profilering automatisk behandling af personoplysninger, der evaluerer personlige forhold, navnlig for at analysere *eller* forudsige forhold vedrørende enkeltpersoner. Brugen af udtrykket "der evaluerer" viser, at profilering omfatter en eller anden form for vurdering eller bedømmelse af en person.

En simpel klassificering af enkeltpersoner baseret på kendte karakteristika såsom alder, køn og højde indebærer ikke nødvendigvis profilering. Dette vil afhænge af formålet med klassificeringen. En virksomhed ønsker måske f.eks. at klassificere sine kunder ud fra deres alder eller køn til statistiske formål og at få en samlet oversigt over sine kunder uden at foretage forudsigelser eller drage konklusioner om en person. I dette tilfælde er formålet ikke at vurdere individuelle karakteristika, og der er derfor ikke tale om profilering.

Databeskyttelsesforordningen er inspireret af, men ikke identisk med definitionen af profilering i Europarådets henstilling CM/Rec(2010)13² (henstillingen), da henstillingen *udelukker* behandling, der ikke omfatter indgriben. Det præciseres imidlertid klart i henstillingen, at profilering kan omfatte tre særskilte faser:

- dataindsamling
- automatisk analyse med henblik på identifikation af korrelationer
- anvendelse af korrelation på en person for at identificere nuværende eller fremtidige adfærdsmæssige karakteristika.

Dataansvarlige, der udfører profilering, skal sikre, at de opfylder kravene i databeskyttelsesforordningen i alle ovennævnte faser.

² Europarådets henstilling om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger som led i profilering – Recommendation CM/Rec(2010)13 on the protection of individuals with regard to automatic processing of personal data in the context of profiling – og begrundelse, Europarådet, 23. november 2010: <https://rm.coe.int/16807096c3>. Hentet den 24. april 2017.

Ved profilering forstås generelt indsamling af oplysninger om en person (eller gruppe af personer) og evaluering af deres karakteristika eller adfærdsmønstre for at placere dem i en bestemt kategori eller gruppe, navnlig med henblik på analyse og/eller forudsigelser, f.eks. vedrørende deres:

- evne til at udføre en opgave
- interesser eller
- sandsynlige adfærd.

Eksempel

En datamægler indsamler data fra forskellige offentlige og private kilder, enten på vegne af sine kunder eller til eget formål. Datamægleren samler dataene for at udvikle profiler for personerne og placere dem i segmenter. Mægleren sælger disse oplysninger til virksomheder, der ønsker at forbedre målretningen af deres varer og tjenesteydelser. Datamægleren foretager profileringen ved at placere personer i en bestemt kategori ud fra deres interesser.

Hvorvidt der er tale om automatiske afgørelser som defineret i artikel 22, stk. 1, afhænger af omstændighederne.

B. Automatiske afgørelser

Automatiske afgørelser har et andet anvendelsesområde og kan delvis overlappe med eller være resultatet af profilering. Afgørelser, der alene er baseret på automatisk behandling, er evnen til at træffe afgørelser ved teknologiske midler uden menneskelig indgriben. Automatiske afgørelser kan baseres på enhver type data, f.eks.:

- data, der er oplyst direkte af personerne (f.eks. svar på et spørgeskema)
- observerede data om personerne (f.eks. lokaliseringsdata indsamlet via en applikation)
- afledte eller udledte data såsom en profil af personen, der allerede er oprettet (f.eks. kreditscore).

Automatiske afgørelser kan træffes med eller uden profilering, og profilering kan finde sted uden automatiske afgørelser. Profilering og automatiske afgørelser er dog ikke nødvendigvis særskilte aktiviteter. En afgørelse, som i første omgang er en simpel automatisk afgørelse, kan blive en afgørelse baseret på profilering, afhængigt af hvordan dataene anvendes.

Eksempel

Pålæggelse af hastighedsbøder, der udelukkende er baseret på dokumentation fra hastighedskameraer, er en automatisk afgørelse, som ikke nødvendigvis indebærer profilering.

Det vil imidlertid blive en afgørelse baseret på profilering, hvis den enkeltes kørselsvaner overvåges over tid, og størrelsen af den bøde, der pålægges, f.eks. er resultatet af en vurdering, der involverer andre faktorer, f.eks. om hastighedsoverskridelsen er et gentagelsestilfælde, eller om føreren har begået andre nylige overtrædelser af færdselsloven.

Afgørelser, der ikke alene er baseret på automatisk behandling, kan også omfatte profilering. Inden der ydes pant i fast ejendom, kan en bank f.eks. vurdere låntagerens kreditscore som en yderligere meningsfuld indgriben, inden der træffes en afgørelse om den pågældende.

C. Tilgang til begreberne i databeskyttelsesforordningen

Profilering kan potentielt anvendes på tre måder:

- i) generel profilering
- ii) afgørelser baseret på profilering
- iii) afgørelser, der *alene* er baseret på automatisk behandling, herunder profilering, som har retsvirkning eller på tilsvarende vis betydeligt påvirker den registrerede (artikel 22, stk. 1).

Forskellen mellem ii) og iii) illustreres bedst ved følgende to eksempler, hvor en person ansøger om et lån via internettet:

- En person beslutter, om lånet skal bevilliges, baseret på en helt automatisk oprettet profil – ii).
- En algoritme beslutter, om lånet skal bevilliges, og afgørelsen sendes automatisk til den pågældende uden nogen forudgående og meningsfuld menneskelig vurdering – iii).

Dataansvarlige kan foretage profilering og træffe automatiske afgørelser, hvis de kan opfylde alle principperne og har et retligt grundlag for behandlingen. Der er indført yderligere garantier og restriktioner i forbindelse med afgørelser, der alene er baseret på automatisk behandling, herunder profilering, som defineret i artikel 22, stk. 1.

I kapitel III i disse retningslinjer redegøres for bestemmelserne i databeskyttelsesforordningen vedrørende enhver form for profilering og alle automatiske individuelle afgørelser. Dette omfatter afgørelser, der *ikke* alene er baseret på automatisk behandling.

I kapitel IV i disse retningslinjer redegøres for de specifikke bestemmelser, som *kun* finder anvendelse på individuelle afgørelser, der alene er baseret på automatisk behandling, herunder profilering³. Der er et generelt forbud mod denne form for behandling i lyset af den potentielle risiko for den enkeltes rettigheder og frihedsrettigheder.

III. **Generelle bestemmelser om profilering og automatiske afgørelser**

Denne oversigt over bestemmelserne er relevant for enhver profilering og alle automatiske afgørelser. De supplerende specifikke bestemmelser i kapitel IV er relevante, hvis behandlingen er i overensstemmelse med definitionen i artikel 22, stk. 1.

A. Databeskyttelsesprincipper

³ Som defineret i artikel 22, stk. 1, i databeskyttelsesforordningen.

Principperne finder anvendelse på enhver profilering og alle automatiske afgørelser, der omfatter personoplysninger⁴. For at sikre, at reglerne overholdes, bør de dataansvarlige overveje følgende centrale områder:

1. Artikel 5, stk. 1, litra a) – lovligt, rimeligt og på en gennemsigtig måde

Gennemsigtighed i behandlingen⁵ er et grundlæggende krav i databeskyttelsesforordningen.

Profileringen er ofte usynlig for den registrerede. Den består i at generere afledte eller udledte data om enkeltpersoner – "nye" personoplysninger, som de registrerede ikke selv har leveret direkte. Mennesker har forskellige forståelsesniveauer og kan muligvis have vanskeligt ved at forstå de komplekse teknikker, der anvendes til profilering og automatiske afgørelser.

I henhold til artikel 12, stk. 1, skal den dataansvarlige give de registrerede oplysninger i en kortfattet, gennemsigtig, letforståelig og lettilgængelig form om behandlingen af deres personoplysninger⁶.

For oplysninger, der indsamles direkte hos den registrerede, bør oplysningerne gives på indsamlingstidspunktet (artikel 13), og for indirekte indhentede oplysninger bør oplysningerne gives inden for de frister, der er fastsat i artikel 14, stk. 3.

Eksempel

En række forsikringsselskaber tilbyder forsikringspriser og -tjenester baseret på den forsikredes kørselsadfærd. Elementer, der tages i betragtning i disse tilfælde, kunne omfatte den tilbagelagte distance, køretiden og selve turen samt forudsigelser baseret på andre oplysninger, der er indsamlet af sensorerne i en (intelligent) bil. De indsamlede data bruges til profilering med henblik på at identificere dårlig kørselsadfærd (såsom hurtig acceleration, pludselig bremsning og hastighedsoverskridelser). Disse oplysninger kan krydshenvises med andre kilder (f.eks. vejr, trafik og vejtyper) for at få et bedre indblik i førerens adfærd.

Den dataansvarlige skal sikre, at der er et retligt grundlag for denne form for behandling. Den dataansvarlige skal også give den registrerede oplysninger om de indsamlede data og i givet fald om forekomsten af automatiske afgørelser som omhandlet i artikel 22, stk. 1, og 4, og om logikken heri samt betydningen og de forventede konsekvenser af en sådan behandling.

De specifikke krav vedrørende information og adgang til personoplysninger behandles i kapitel III (afsnit D) og IV (afsnit E).

⁴ Betragtning 72 i databeskyttelsesforordningen: "Profilering er omfattet af reglerne i denne forordning vedrørende behandlingen af personoplysninger, såsom retsgrundlaget for behandling og databeskyttelsesprincipper."

⁵ Der redegøres nærmere for gennemsigtighed i Artikel 29-Gruppens retningslinjer vedrørende gennemsigtighed, se "Guidelines on transparency under Regulation 2016/679" (wp260rev.01) af 11. april 2018 http://ec.europa.eu/newsroom/article29/item-detail.cfm?item_id=622227.

⁶ Office of the Australian Information Commissioner. Consultation draft: Guide to big data and the Australian Privacy Principles, 5/2016: "Meddelelser om beskyttelse af personoplysninger skal informere om praksis for håndtering af oplysninger klart og enkelt, men også fyldestgørende og med tilstrækkelig specificitet til, at de er meningsfulde. *Den teknologi, der øger indsamlingen af personoplysninger, gør det ligeledes muligt at udarbejde mere dynamiske, flerstrengede og brugercentrerede meddelelser om beskyttelse af personlige oplysninger.*" <https://www.oaic.gov.au/engage-with-us/consultations/guide-to-big-data-and-the-australian-privacy-principles/consultation-draft-guide-to-big-data-and-the-australian-privacy-principles>. Hentet den 24. april 2017.

Behandlingen skal også være rimelig og gennemsigtig.

Profilering kan være urimelig og føre til forskelsbehandling, f.eks. ved at nægte personer adgang til beskæftigelsesmuligheder, kredit eller forsikring eller ved at henvende sig til dem med alt for risikable eller dyre finansielle produkter. Følgende eksempel, som ikke opfylder kravene i artikel 5, stk. 1, litra a), illustrerer, hvordan urimelig profilering kan føre til, at nogle forbrugere får mindre attraktive tilbud end andre.

Eksempel

En datamægler sælger kunde profiler til finansielle virksomheder uden forbrugernes tilladelse eller viden om de underliggende data. Profilerne placerer forbrugerne i kategorier (med forskellige betegnelser som f.eks. "Hårdt pressede personer med bopæl i landdistrikter", "Etniske andengenerationsindvandrere med bopæl i byen", "Barsk start: unge enlige mødre") eller giver dem en "score" med fokus på forbrugernes finansielle sårbarhed. De finansielle virksomheder tilbyder disse forbrugerlån og andre "ikke-traditionelle" finansielle tjenesteydelser (højomkostningslån og andre finansielt risikable produkter)⁷.

2. Artikel 5, stk. 1, litra b) – viderebehandling og formålsbegrænsning

Profilering kan omfatte brug af personoplysninger, der oprindeligt blev indsamlet til et andet formål.

Eksempel

En række mobile applikationer tilbyder lokaliseringstjenester, der gør det muligt for brugeren at finde nærliggende restauranter, der tilbyder rabatter. De indsamlede data anvendes imidlertid også til at opbygge en profil om de registrerede med henblik på markedsføring, således at deres fødevarerpræferencer eller livsstil generelt kan identificeres. De registrerede forventer, at deres oplysninger vil blive brugt til at finde restauranter, men ikke til at modtage annoncer om pizzalevering, blot fordi app'en viser, at de kommer sent hjem. Denne videre anvendelse af lokaliseringsdata er muligvis ikke forenelig med de oprindelige formål med dataindsamlingen, og de pågældende skal derfor muligvis give samtykke⁸.

Om denne viderebehandling er forenelig med de oprindelige formål med dataindsamlingen, afhænger af en række faktorer⁹, herunder af, hvilke oplysninger den dataansvarlige oprindeligt gav den registrerede. Disse faktorer afspejles i databeskyttelsesforordningen¹⁰ og er sammenfattet nedenfor:

⁷ Dette eksempel er hentet fra: Det amerikanske senats udvalg for handel, videnskab og transport – A Review of the Data Broker Industry: Collection, Use, and Sale of Consumer Data for Marketing Purposes, Staff Report for Chairman Rockefeller, December 18, 2013: <https://www.commerce.senate.gov/public/cache/files/Od2b3642-6221-4888-a631-08f2f255b577/AE5D72CBE7F44F5BFC846BECE22C875B.12.18.13-senate-commerce-committee-report-on-data-broker-industry.pdf>. Se s. ii i resuméet og s. 12 i hoveddokumentet. Hentet den 21. juli 2017.

⁸ Bemærk, at bestemmelserne i den kommende e-databeskyttelsesforordning også kan finde anvendelse.

⁹ Understregt i Artikel 29-Gruppens udtalelse 3/2013 om formålsbegrænsning af 2. april 2013: http://ec.europa.eu/justice/data-protection/article-29/documentation/opinion-recommendation/files/2013/wp203_en.pdf. Hentet den 24. april 2017.

- Enhver forbindelse mellem det formål, som oplysningerne er indsamlet til, og formålet med viderebehandlingen
- Den sammenhæng, hvori personoplysningerne er blevet indsamlet, og de registreredes rimelige forventninger til den videre anvendelse
- Oplysningernes karakter
- Viderebehandlings indvirkning på de registrerede
- Yderligere garantier, som den dataansvarlige anvender for at sikre en rimelig behandling og forhindre en u hensigtsmæssig indvirkning på de registrerede.

3. Artikel 5, stk. 1, litra c) – dataminimering

De forretningsmuligheder, der ligger i profilering, billigere lagringsomkostninger og kapaciteten til at behandle store mængder oplysninger, kan bevirke, at organisationerne indsamler flere personoplysninger, end de rent faktisk har brug for, såfremt de skulle vise sig at være nyttige på et senere tidspunkt. Dataansvarlige skal sikre sig, at de overholder princippet om dataminimering og kravene i principperne om formålsbegrænsning og opbevaringsbegrænsning.

Dataansvarlige bør være i stand til klart at forklare og begrunde behovet for at indsamle og opbevare personoplysninger eller overveje at anvende sammenfattede, anonymiserede eller (når dette giver tilstrækkelig beskyttelse) pseudonymiserede oplysninger til udarbejdelse af profiler.

4. Artikel 5, stk. 1, litra d) – rigtighed

Dataansvarlige bør have fokus på rigtighed i alle faser af profileringen, navnlig i forbindelse med:

- indsamling af oplysninger
- analyse af oplysninger
- opbygning af personprofiler eller
- anvendelse af en profil til at træffe en afgørelse, der berører en person.

Hvis de oplysninger, der anvendes i forbindelse med automatiske afgørelser eller profilering, er ukorrekte, vil afgørelserne eller profilerne være fejlbehæftede. Afgørelserne er muligvis truffet på grundlag af forældede data eller en forkert fortolkning af eksterne oplysninger. Unøjagtigheder kan føre til u hensigtsmæssige forudsigelser eller erklæringer, f.eks. om en persons helbreds- kredit- eller forsikringsrisiko.

Selv om rådata registreres korrekt, er datasættet muligvis ikke fuldt repræsentativt, eller analysen kan indeholde skjulte skævheder.

Dataansvarlige skal indføre robuste foranstaltninger for løbende at kontrollere og sikre, at oplysninger, der genanvendes eller indhentes indirekte, er korrekte og ajourførte. Dette styrker betydningen af at informere klart om de personoplysninger, der behandles, således at den registrerede kan rette eventuelle unøjagtige oplysninger og forbedre datakvaliteten.

5. Artikel 5, stk. 1, litra e) – opbevaringsbegrænsning

Maskinlæringsalgoritmer er beregnet til at behandle store datamængder og finde korrelationer, der gør det muligt for organisationer at opbygge meget omfattende og intime personprofiler. Selv om der kan være fordele ved at opbevare data i forbindelse af profilering, fordi der vil være flere data til rådighed

¹⁰ Artikel 6, stk. 4, i databeskyttelsesforordningen.

for algoritmen, skal dataansvarlige overholde dataminimeringsprincippet ved indsamling af personoplysninger og sikre, at personoplysningerne ikke opbevares længere end nødvendigt for at nå og stå i rimeligt forhold til formålene med behandlingen af personoplysningerne.

Ved fastsættelsen af den dataansvarliges politik for opbevaring af data bør der tages hensyn til den enkeltes rettigheder og frihedsrettigheder i overensstemmelse med kravene i artikel 5, stk. 1, litra e).

Den dataansvarlige bør også sikre, at oplysningerne ajourføres i hele opbevaringsperioden, for at mindske risikoen for unøjagtigheder¹¹.

B. Retsgrundlag for behandling

Automatiske afgørelser som defineret i artikel 22, stk. 1, er kun tilladt, hvis en af de undtagelser, der er beskrevet i kapitel IV (afsnit C og D), finder anvendelse. Følgende retlige grundlag for behandling er relevante for alle andre automatiske individuelle afgørelser og profilering.

1. Artikel 6, stk. 1, litra a) – samtykke

Der redegøres generelt for samtykke som grundlag for behandling i Artikel 29-Gruppens retningslinjer om samtykke¹². Udtrykkeligt samtykke er en af undtagelserne fra forbuddet mod automatiske afgørelser og profilering som defineret i artikel 22, stk. 1.

Profilering kan være uigennemsigtig. Ofte bygger den på oplysninger, der er udledt eller afledt af andre oplysninger, og ikke på oplysninger, som den registrerede har leveret direkte.

Dataansvarlige, der ønsker at anvende samtykke som grundlag for profilering, skal påvise, at de registrerede fuldt ud forstår, hvad de giver samtykke til, og være opmærksom på, at samtykke ikke altid er et egnet grundlag for behandlingen¹³. De registrerede bør under alle omstændigheder have tilstrækkelig relevante oplysninger om den påtænkte brug og de forventede konsekvenser af behandlingen for at sikre, at deres samtykke er et informeret valg.

2. Artikel 6, stk. 1, litra b) – nødvendig af hensyn til opfyldelse af en kontrakt

Dataransvarlige kan vælge at bruge profilering og automatiske afgørelser, fordi det:

- giver mulighed for en større sammenhæng eller rimelighed i beslutningsprocessen (f.eks. ved at mindske risikoen for menneskelige fejl, forskelsbehandling og magtmisbrug)
- mindsker risikoen for, at kunderne ikke betaler for varer eller tjenesteydelser (f.eks. ved brug af en kreditreference) eller

¹¹ Den norske databeskyttelsesmyndighed – The Great Data Race – How commercial utilisation of personal data challenges privacy, rapport, november 2015: Datatilsynet <https://www.datatilsynet.no/English/Publications/The-Great-Data-Race/>. Hentet den 24. april 2017.

¹² Artikel 29-Gruppens retningslinjer om samtykke i henhold til forordning 2016/679 – Guidelines on Consent under Regulation 2016/679, WP259, 28. november 2017: http://ec.europa.eu/newsroom/just/document.cfm?doc_id=48849. Hentet den 18. december 2017.

¹³ Ibid.

- sætter dem i stand til at træffe afgørelser inden for en kortere tidsramme og øge effektiviteten.

Uanset ovenstående er disse hensyn ikke i sig selv tilstrækkelige til at påvise, at denne type behandling er *nødvendig* i henhold til artikel 6, stk. 1, litra b), for opfyldelsen af en kontrakt. Som anført i Artikel 29-Gruppens udtalelse om legitime interesser¹⁴ bør nødvendighed fortolkes snævert.

Følgende er et eksempel på profilering, der *ikke* opfylder artikel 6, stk. 1, litra b), som grundlag for behandling.

Eksempel

En bruger køber nogle varer fra en forhandler på internettet. For at kunne opfylde kontrakten skal forhandleren behandle brugerens kreditkortoplysninger med henblik på betaling og brugerens adresse med henblik på levering af varerne. Færdiggørelsen af kontrakten afhænger ikke af opbygningen af en profil med brugerens smag og livsstilsvalg på grundlag af vedkommendes besøg på webstedet. Selv om profilering udtrykkeligt er skrevet med småt kontrakten, betyder det ikke, at den er "nødvendig" af hensyn til opfyldelsen af kontrakten.

3. Artikel 6, stk. 1, litra c) – nødvendig for at overholde en retlig forpligtelse

Der kan være tilfælde, hvor der vil være en retlig forpligtelse¹⁵ til at udføre profilering, f.eks. i forbindelse med forebyggelse af svig eller hvidvaskning af penge. Artikel 29-Gruppens udtalelse om legitime interesser¹⁶ indeholder nyttige oplysninger om dette grundlag for behandling, herunder om de sikkerhedsforanstaltninger, der skal træffes.

4. Artikel 6, stk. 1, litra d) – nødvendig for at beskytte vitale interesser

Dette omfatter situationer, hvor behandlingen er nødvendig for at beskytte et hensyn af fundamental betydning for den registreredes eller en anden persons vitale interesser.

Nogle typer behandling kan tjene både vigtige samfundsmæssige interesser og den registreredes vitale interesser, f.eks. når profilering er nødvendig for at udvikle modeller, der kan forudsige spredningen af livstruende sygdomme, eller i humanitære nødsituationer. I disse tilfælde kan den dataansvarlige imidlertid i princippet kun påberåbe sig vitale interesser, hvis der ikke foreligger noget andet retsgrundlag for behandlingen¹⁷. Hvis behandlingen omfatter særlige kategorier af personoplysninger, skal den dataansvarlige også sikre, at de opfylder kravene i artikel 9, stk. 2, litra c).

¹⁴ Udtalelse 6/2014 om den registeransvarliges legitime interesser som omhandlet i artikel 7 i direktiv 95/46/EF, Europa-Kommissionen, 9. april 2014: http://ec.europa.eu/justice/article-29/documentation/opinion-recommendation/files/2014/wp217_da.pdf. Hentet den 24. april 2017.

¹⁵ Betragtning 41 og 45 i databeskyttelsesforordningen.

¹⁶ Artikel 29-Gruppens udtalelse 6/2014 om den registeransvarliges legitime interesser som omhandlet i artikel 7 i direktiv 95/46/EF, Europa-Kommissionen, 9. april 2014, s. 19: http://ec.europa.eu/justice/article-29/documentation/opinion-recommendation/files/2014/wp217_da.pdf. Hentet den 24. april 2017.

¹⁷ Betragtning 46 i databeskyttelsesforordningen.

5. Artikel 6, stk. 1, litra e) – nødvendig af hensyn til udførelse af en opgave i samfundets interesse eller som henhører under offentlig myndighedsudøvelse

Artikel 6, stk. 1, litra e), kan under visse omstændigheder være et passende grundlag for profilering af den offentlige sektor. Opgaven eller funktionen skal have et klart retsgrundlag.

6. Artikel 6, stk. 1, litra f) – nødvendig for, at den dataansvarlige eller en tredjemand kan forfølge en legitim interesse¹⁸

Profilering er tilladt, hvis den er nødvendig for, at den dataansvarlige eller en tredjemand kan forfølge en legitim interesse¹⁹. Artikel 6, stk. 1, litra f), finder dog ikke automatisk anvendelse, blot fordi den dataansvarlige eller tredjemand har en legitim interesse. Dataansvarlige skal foretage en afvejningstest for at vurdere, om den registreredes interesser eller grundlæggende rettigheder og frihedsrettigheder går forud for deres interesser.

Følgende er særlig relevant:

- Profilens detaljeringsgrad (en registreret, der er profileret inden for en bredt defineret kohorte, f.eks. "folk med interesse i engelsk litteratur" eller segmenteret og målrettet på et granulært niveau)
- Profilens omfang (om profilen kun beskriver et mindre væsentligt forhold vedrørende den registrerede eller tegner et mere omfattende billede)
- Profileringens indvirkning (virkningerne for den registrerede)
- Sikkerhedsforanstaltninger, der skal sikre rimelighed, ikkeforskelsbehandling og rigtighed i profileringen.

Selv om Artikel 29-Gruppens udtalelse om legitime interesser²⁰ er baseret på artikel 7 i databeskyttelsesdirektiv 95/46/EF (direktivet), indeholder den eksempler, der stadig er nyttige, og som er relevante for dataansvarlige, der foretager profilering. Det anføres ligeledes, at det ville være vanskeligt for de dataansvarlige at henholde sig til legitime interesser som et retligt grundlag for indgribende profilerings- og sporingspraksis i markedsførings- eller reklameøjemed, f.eks. praksis, der involverer sporing af enkeltpersoner på flere forskellige websteder, lokaliteter, enheder, tjenester eller datamægling.

Dataansvarlige bør også overveje den fremtidige brug eller kombineret brug af profiler ved vurdering af behandlingens gyldighed i henhold til artikel 6, stk. 1, litra f).

C. Artikel 9 – særlige kategorier af personoplysninger

Dataansvarlige må kun behandle særlige kategorier af personoplysninger, hvis de kan opfylde en af betingelserne i artikel 9, stk. 2, samt en betingelse i artikel 6. Dette omfatter særlige kategorier af oplysninger, der er afledt eller udledt af profileringsaktivitet.

¹⁸ De legitime interesser, som er nævnt i betragtning 47 i databeskyttelsesforordningen, omfatter behandling med henblik på direkte markedsføring og behandling, der er strengt nødvendig for at forebygge svig.

¹⁹ Den dataansvarliges "legitime interesse" kan ikke gøre profilering lovlig, hvis behandlingen er omfattet af definitionen i artikel 22, stk. 1.

²⁰ Artikel 29-Gruppens udtalelse 6/2014 om den registeransvarliges legitime interesser som omhandlet i artikel 7 i direktiv 95/46/EF, Europa-Kommission, 9. april 2014, s. 47, eksempler på s. 59 og 60:

http://ec.europa.eu/justice/article-29/documentation/opinion-recommendation/files/2014/wp217_da.pdf. Hentet den 24. april 2017.

Ved profileringen kan der oprettes særlige kategorier af oplysninger ved at udlede fra oplysninger, der ikke er særlige kategorier af oplysninger i sig selv, men bliver det, når de kombineres med andre oplysninger. Det kan f.eks. være muligt at udlede en persons sundhedstilstand af optegnelser over deres fødevarerindkøb kombineret med oplysninger om fødevarers kvalitet og energiindhold.

Der kan findes korrelationer, som siger noget om personers sundhed, politiske overbevisning, religiøse overbevisning eller seksuelle orientering, jf. følgende eksempel:

Eksempel

I en undersøgelse²¹ kombinerede Facebook "likes" med begrænsede undersøgelsesdata, og det blev konstateret, at forskerne forudsagde en mandlig brugers seksuelle orientering korrekt 88 % af tiden, en brugers etniske oprindelse i 95 % af tiden, og om en bruger var kristen eller muslimsk 82 % af tiden.

Hvis der udledes følsomme præferencer og karakteristika af profileringen, bør de dataansvarlige sikre, at:

- behandlingen ikke er uforenelig med det oprindelige formål
- de har identificeret et retligt grundlag for behandlingen af de særlige kategorier af oplysninger
- de oplyser den registrerede om behandlingen.

Automatiske afgørelser som defineret i artikel 22, stk. 1, der er baseret på særlige kategorier af oplysninger, er omhandlet i kapitel IV (afsnit D).

D. Den registreredes rettigheder²²

Databeskyttelsesforordningen indfører strengere rettigheder for registrerede og pålægger dataansvarlige nye forpligtelser.

I forbindelse med profilering kan disse rettigheder gøres gældende over for den dataansvarlige, der opretter profilen, og den dataansvarlige, der træffer en automatisk afgørelse om en registreret (med eller uden menneskelig indgriben), hvis disse enheder ikke er de samme.

Eksempel

En datamægler foretager en profilering af personoplysninger. I overensstemmelse med forpligtelserne i henhold til artikel 13 og 14 bør datamægleren informere den fysiske person om behandlingen, herunder om mægleren har til hensigt at dele profilen med andre organisationer. Datamægleren bør ligeledes fremlægge særskilte oplysninger om retten til indsigelse i henhold til artikel 21, stk. 1.

Datamægleren deler profilen med en anden virksomhed. Denne virksomhed bruger profilen til direkte markedsføring over for den pågældende.

²¹

Michael Kosinski, David Stilwell og Thore Graepel – Private traits and attributes are predictable from digital records of human behaviour. Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States of America: <http://www.pnas.org/content/110/15/5802.full.pdf>. Hentet den 29. marts 2017.

²² Dette afsnit er både relevant for profilering og automatiske afgørelser. I forbindelse med automatiske afgørelser i henhold til artikel 22 gøres opmærksom på, at der også er yderligere krav som beskrevet i kapitel IV.

Virksomheden skal informere den fysiske person (artikel 14, stk. 1, litra c)) om formålene med at anvende denne profil og om, hvilken kilde de indhentede oplysninger hidrører fra (artikel 14, stk. 2, litra f)). Virksomheden skal også oplyse den registrerede om vedkommendes ret til at gøre indsigelse mod behandling, herunder profilering, med henblik på direkte markedsføring (artikel 21, stk. 2).

Datamægleren og virksomheden bør give den registrerede adgang til de anvendte oplysninger (artikel 15) med henblik på at rette eventuelle urigtige oplysninger (artikel 16) og under visse omstændigheder slette den profil eller de personoplysninger, der blev anvendt til at oprette den (artikel 17). De registrerede bør også have oplysninger om sin profil, f.eks. om de "segmenter" eller "kategorier", som de er placeret i.²³

Hvis virksomheden anvender profilen i forbindelse med afgørelser, der alene er baseret på automatisk behandling, som har retsvirkning eller på tilsvarende vis betydeligt påvirker den registrerede, er virksomheden den dataansvarlige, jf. bestemmelserne i artikel 22 (dette udelukker ikke datamægleren fra artikel 22, hvis behandlingen opfylder den relevante tærskel).

1. Artikel 13 og artikel 14 – ret til at blive informeret

I betragtning af det centrale princip om gennemsigtighed, der ligger til grund for databeskyttelsesforordningen, skal de dataansvarlige sikre, at de tydeligt og klart forklarer de registrerede, hvad automatiske afgørelser og profilering indebærer.

Hvis behandlingen omfatter afgørelser baseret på profilering (uanset om de er omfattet af artikel 22), skal det forhold, at behandlingen sker både med henblik på a) profilering og b) for at træffe en afgørelse baseret på den genererede profil, gøres klart over for den registrerede²⁴.

I betragtning 60 anføres det, at afgivelse af oplysninger om profilering er en del af den dataansvarliges gennemsigtighedsforpligtelser i henhold til artikel 5, stk. 1, litra a). Den registrerede har *ret til at blive informeret* af den dataansvarlige om og under visse omstændigheder ret til *at gøre indsigelse mod "profilering"*, uanset om der er tale om individuelle afgørelser, der alene er baseret på automatisk behandling, herunder profilering.

Der redegøres nærmere for gennemsigtighed generelt i Artikel 29-Gruppens retningslinjer vedrørende gennemsigtighed i henhold til databeskyttelsesforordningen²⁵.

2. Artikel 15 – indsigtret

²³ Den norske databeskyttelsesmyndighed – The Great Data Race – How commercial utilisation of personal data challenges privacy, rapport, november 2015: <https://www.datatilsynet.no/English/Publications/The-Great-Data-Race/>. Hentet den 24. april 2017.

²⁴ Artikel 13, stk. 1, litra c) og artikel 14, stk. 1, litra c). I henhold til artikel 13, stk. 2, litra f), og artikel 14, stk. 2, litra g), skal den dataansvarlige underrette den registrerede om forekomsten af automatiske afgørelser, herunder profilering, som omhandlet i artikel 22, stk. 1 og 4. Dette forklares nærmere i kapitel IV.

²⁵ Artikel 29-Gruppens retningslinjer vedrørende gennemsigtighed i henhold til forordning 2016/679 – Guidelines on transparency under Regulation 2016/679, WP 260, 28. november 2017: http://ec.europa.eu/newsroom/just/document.cfm?doc_id=48850. Hentet den 18. december 2017.

I henhold til artikel 15 har den registrerede ret til at få nærmere oplysninger om personoplysninger, der er anvendt til profilering, herunder de kategorier af oplysninger, der er anvendt ved udarbejdelsen af en profil.

Ud over generelle oplysninger om behandlingen i henhold til artikel 15, stk. 3, har den dataansvarlige pligt til at give adgang de oplysninger, der er anvendt som input til at oprette profilen, samt til oplysninger om profilen og de segmenter, som den registrerede er blevet placeret i.

Dette adskiller sig fra retten til dataportabilitet i henhold til artikel 20, hvor den dataansvarlige kun skal tilvejebringe de oplysninger, som den registrerede har leveret, eller som den dataansvarlige har indhentet, og ikke selve profilen²⁶.

Betragtning 63 sikrer de dataansvarlige en vis beskyttelse med hensyn til at afsløre forretningshemmeligheder og af intellektuel ejendomsret, der kan være særlig relevant i forbindelse med profilering. Det anføres i betragtningen, at denne indsigtret ikke bør "krænke andres rettigheder eller frihedsrettigheder, herunder forretningshemmeligheder eller intellektuel ejendomsret, navnlig den ophavsret, som programmerne er beskyttet af". Dataansvarlige kan dog ikke påberåbe sig beskyttelse af deres forretningshemmeligheder som en undskyldning for at nægte at give den registrerede adgang eller oplysninger.

Følgende anføres ligeledes i betragtning 63: "Hvis det er muligt, bør den dataansvarlige kunne give fjernadgang til et sikkert system, der giver den registrerede direkte adgang til vedkommendes personoplysninger."

3. Artikel 16 – ret til berigtigelse, artikel 17 – ret til sletning – og artikel 18 – ret til begrænsning af behandling

Profilering kan omfatte et element af forudsigtelse, hvilket øger risikoen for unøjagtigheder. Inputdataene kan være urigtige eller irrelevante eller taget ud af sammenhæng, og der kan være noget i vejen med den algoritme, der anvendes til at identificere korrelationer.

Artikel 16 om retten til berigtigelse kan f.eks. finde anvendelse, hvis en person er placeret i en kategori, der siger noget om den pågældendes evne til at udføre en opgave, og denne profil er baseret på urigtige oplysninger. Registrerede ønsker måske at anfægte rigtigheden af de anvendte oplysninger og en gruppe eller kategori, de er blevet placeret i.

Retten til berigtigelse og sletning²⁷ finder både anvendelse på "inputdata" (de personoplysninger, der anvendes til at oprette en profil) og "outputdata" (selve profilen eller "scoren", som personen har fået tildelt).

Artikel 16 giver ligeledes den registrerede ret til at komplementere personoplysningerne med supplerende oplysninger.

Eksempel

²⁶Artikel 29-Gruppens retningslinjer vedrørende retten til dataportabilitet, s. 9, WP 242: <https://www.datatilsynet.dk/media/6840/retten-til-dataportabilitet-wp242.pdf>. Hentet den 8. januar 2018.

²⁷ Betragtning 17 i databeskyttelsesforordningen.

I en lokal kirurgisk kliniks computersystem placeres en person i en gruppe af personer, som højest sandsynligt vil få en hjertesygdom. Denne "profil" er ikke nødvendigvis ukorrekt, selv om den pågældende aldrig vil få en hjertesygdom.

Det anføres blot i profilen, at det er *mere sandsynligt*, at vedkommende får denne sygdom. Dette kan være faktisk korrekt rent statistisk.

Den registrerede har imidlertid under hensyntagen til formålet med behandlingen ret at fremlægge en supplerende erklæring. I ovennævnte scenarie kunne denne f.eks. baseres på et mere avanceret medicinsk computersystem (og statistisk model), hvor der tages højde for yderligere oplysninger og foretages mere detaljerede undersøgelser end på den lokale kirurgiske klinik, hvor mulighederne er mere begrænsede.

Retten til begrænsning af behandling (artikel 18) finder anvendelse på ethvert trin i profileringen.

4. Artikel 21 – ret til indsigelse

Den dataansvarlige skal gøre den registrerede udtrykkeligt opmærksom på retten til indsigelse i henhold til artikel 21, stk. 1, og 2, og oplysninger herom skal meddeles klart og adskilt fra alle andre oplysninger (artikel 21, stk. 4).

I henhold til artikel 21, stk. 1, kan den registrerede af grunde, der vedrører den pågældendes særlige situation, gøre indsigelse mod behandling (herunder profilering). Dataansvarlige er altid udtrykkeligt forpligtet til at sikre denne ret, hvis behandlingen er baseret på artikel 6, stk. 1, litra e) eller f).

Når den registrerede udøver denne ret, skal den dataansvarlige afbryde²⁸ (eller undgå at starte) profilering, medmindre den dataansvarlige kan påvise vægtige legitime grunde, der går forud for den registreredes interesser, rettigheder og frihedsrettigheder. Den dataansvarlige kan også være nødt til at slette de relevante personoplysninger²⁹.

Databeskyttelsesforordningen indeholder ingen forklaring af, hvad der kan anses for at være vægtige legitime grunde³⁰. Det kan f.eks. være, at profileringen er til gavn for samfundet i bred forstand (eller samfundet som helhed) og ikke blot for den dataansvarliges forretningsmæssige interesser, f.eks. profilering med henblik på at forudsige spredningen af smitsomme sygdomme.

Den dataansvarlige skal:

- overveje betydningen af profileringen i forhold til det specifikke mål
- overveje indvirkningen af profileringen på den registreredes interesser, rettigheder og frihedsrettigheder – profileringen bør begrænses til det minimum, der er nødvendigt for at nå målet
- foretage en afvejning.

²⁸ Artikel 18, stk. 1, litra d), i databeskyttelsesforordningen.

²⁹ Artikel 17, stk. 1, litra c), i databeskyttelsesforordningen.

³⁰ Jf. forklaring om legitimitet i Artikel 29-Gruppens udtalelse 6/2014 om den registeransvarliges legitime interesser som omhandlet i artikel 7 i direktiv 95/46/EF, 9. april 2014, s. 24-26: http://ec.europa.eu/justice/article-29/documentation/opinion-recommendation/files/2014/wp217_da.pdf. Hentet den 24. april 2017.

Der skal altid foretages en afvejning mellem den dataansvarliges modstridende interesser og grundlaget for den registreredes indsigelse (personlige, sociale eller faglige grunde). I modsætning til i direktiv 95/46/EF påhviler bevisbyrden for, at der foreligger vægtige legitime grunde, den dataansvarlige og ikke den registrerede.

Det fremgår klart af ordlyden af artikel 21, at afvejningstesten er en anden end den, der henvises til i artikel 6, stk. 1, litra f). Det er med andre ord ikke tilstrækkeligt, at de dataansvarlige blot påviser, at deres tidligere analyse af legitime interesser var korrekt. Ifølge denne afvejningstest skal den legitime interesse være *vægtig*, og der er således en højere tærskel for, hvornår indsigelser kan tilsidesættes.

I henhold til **artikel 21, stk. 2**, har den registrerede en *ubetinget* ret til at gøre indsigelse mod behandlingen af sine personoplysninger med henblik på direkte markedsføring, herunder profilering, i det omfang den vedrører direkte markedsføring³¹. Det betyder, at der ikke er behov for en afvejning af interesser, da den dataansvarlige skal respektere den pågældendes ønsker uden at anfægte grundene til indsigelsen. I betragtning 70 redegøres nærmere for denne ret, og det anføres, at den kan udøves til enhver tid og gratis.

IV. Særlige bestemmelser om afgørelser, der alene er baseret på automatisk behandling som defineret i artikel 22

Artikel 22, stk. 1, lyder som følger:

"Den registrerede har ret til ikke at være genstand for en afgørelse, der *alene er baseret* på automatisk behandling, herunder profilering, som har *retsvirkning* eller *på tilsvarende vis betydeligt påvirker den pågældende*."

Udtrykket "ret" i bestemmelsen betyder ikke, at artikel 22, stk. 1, kun finder anvendelse, når den registrerede aktivt påberåber sig denne. Artikel 22, stk. 1, indeholder et generelt forbud mod afgørelser, der alene er baseret på automatisk behandling. Dette forbud gælder, uanset om den registrerede foretager en handling vedrørende behandlingen af sine personoplysninger.

Kort fortalt fastslås følgende i artikel 22:

- i) som hovedregel er der et generelt forbud mod afgørelser, der alene er baseret på automatisk behandling, herunder profilering, som har retsvirkning eller tilsvarende betydelige virkninger
- ii) der er undtagelser fra reglen
- iii) når en af disse undtagelser finder anvendelse, skal der gennemføres foranstaltninger til at beskytte den registreredes rettigheder og frihedsrettigheder samt legitime interesser³².

³¹ I overensstemmelse med artikel 12, stk. 2, bør dataansvarlige, der indsamler personoplysninger fra personer med henblik på direkte markedsføring, på indsamlingstidspunktet overveje at tilbyde datasubjekter en nem måde at angive, at de ikke ønsker, at deres personoplysninger anvendes til direkte markedsføring, og ikke kræve, at de udøver deres ret til at gøre indsigelse på et senere tidspunkt.

³² Det anføres i betragtning 71, at en sådan behandling bør "være omfattet af de fornødne garantier, herunder specifik underretning af den registrerede og retten til menneskelig indgriben, til at fremkomme med synspunkter, til at få en forklaring på den afgørelse, der er truffet efter en sådan evaluering, og til at bestride afgørelsen".

Denne fortolkning styrker idéen om, at den registrerede har kontrol over sine personoplysninger, hvilket er i overensstemmelse med de grundlæggende principper i databeskyttelsesforordningen. En fortolkning af artikel 22 som et forbud og ikke som en ret, der kan gøres gældende, betyder, at den enkelte er beskyttet mod de potentielle virkninger, som denne type behandling kan have. Artiklens ordlyd antyder, at dette er hensigten, og dette understøttes af betragtning 71, hvori det hedder:

"Afgørelser baseret på en sådan behandling, herunder profilering, **bør dog være tilladt**, når EU-ret eller medlemsstaternes nationale ret ... eller hvis det er nødvendigt for indgåelse eller opfyldelse af en kontrakt ... eller når den registrerede har givet sit udtrykkelige samtykke."

Dette indebærer, at behandling i henhold til artikel 22, stk. 1, ikke er tilladt generelt³³.

Forbuddet i artikel 22, stk. 1, finder imidlertid *kun* anvendelse under særlige omstændigheder, når en afgørelse, der alene er baseret på automatisk behandling, herunder profilering, har retsvirkning eller på tilsvarende vis betydeligt påvirker en person, som yderligere forklaret i retningslinjerne. Selv i disse tilfælde er der fastsat undtagelser, som tillader en sådan behandling.

De nødvendige beskyttelsesforanstaltninger, som beskrives nærmere nedenfor, omfatter retten til at blive informeret (omhandlet i artikel 13 og 14 – særligt meningsfulde oplysninger om logikken heri samt betydningen og de forventede konsekvenser for den registrerede) og garantier såsom retten til menneskelig indgriben og retten til at bestride afgørelsen (omhandlet i artikel 22, stk. 3).

I forbindelse med enhver behandling, der sandsynligvis indebærer en høj risiko for de registrerede, skal den dataansvarlige foretage en konsekvensanalyse vedrørende databeskyttelse³⁴. En DPIS kan – ud over at håndtere andre risici i forbindelse med behandlingen – være særlig nyttig for dataansvarlige, som er usikre på, om de foreslåede aktiviteter falder ind under definitionen i artikel 22, stk. 1, og, hvis det er tilladt i henhold til en identificeret undtagelse, usikre på, hvilke beskyttelsesforanstaltninger der skal anvendes.

A. **"Afgørelse, der alene er baseret på automatisk behandling"**

I artikel 22, stk. 1, henvises til afgørelser, "der alene er baseret" på automatisk behandling. Det betyder, at der ikke er nogen menneskelig indgriben i beslutningsprocessen.

Eksempel

En automatisk proces resulterer i en anbefaling vedrørende en registreret. Hvis en person gennemgår og tager hensyn til andre faktorer i forbindelse med den endelige afgørelse, vil denne afgørelse ikke "alene være baseret" på automatisk behandling.

Den dataansvarlige kan ikke omgå bestemmelserne i artikel 22 ved at opdigte menneskelig indgriben. Hvis en person f.eks. rutinemæssigt anvender automatisk genererede personprofiler uden reel

³³ Der er yderligere bemærkninger vedrørende fortolkningen af artikel 22 som et forbud i bilag 2.

³⁴ Artikel 29-Gruppens retningslinjer for konsekvensanalyse vedrørende databeskyttelse og bestemmelse af, om behandlingen "sandsynligvis indebærer en høj risiko" i henhold til forordning (EU) 2016/679, 4. april 2017, Europa-Kommissionen: <https://www.datatilsynet.dk/media/6839/konsekvensanalyser-vedroerende-databeskyttelse-dpia-wp248.pdf>. Hentet den 24. april 2017.

indflydelse på resultatet, vil det stadig være en afgørelse, der alene er baseret på automatisk behandling.

For at kunne betragtes som menneskelig indgriben skal den dataansvarlige sikre, at et tilsyn med afgørelsen er meningsfuldt og ikke blot en tom gestus. Det bør foretages af en person, der har den fornødne kompetence og mulighed for at ændre afgørelsen. Der bør som led i analysen tages hensyn til alle relevante oplysninger.

Som led i konsekvensanalysen vedrørende databeskyttelse bør den dataansvarlige identificere og registrere omfanget af enhver menneskelig indgriben i beslutningsprocessen og i hvilken fase heraf.

B. "Retsvirkning" eller "på tilsvarende vis betydeligt" påvirker

Det anerkendes i databeskyttelsesforordningen, at automatiske afgørelser, herunder profilering, kan have alvorlige konsekvenser for den enkelte. Databeskyttelsesforordningen definerer ikke "retsvirkning" eller "på tilsvarende vis betydeligt påvirker", men det fremgår klart af ordlyden, at det kun er alvorlige virkninger, som vil være omfattet af artikel 22.

Afgørelse, "som har retsvirkning"

En retsvirkning forudsætter, at afgørelsen, der alene er baseret på automatisk behandling, berører en persons juridiske rettigheder såsom foreningsfriheden, retten til stemme ved et valg eller anlægge søgsmål. En retsvirkning kan også være noget, der påvirker en persons retlige status eller rettigheder i henhold til en kontrakt. Eksempler på denne type virkninger omfatter automatiske afgørelser om en person, der resulterer i:

- annullering af en kontrakt
- ret til eller et afslag på en bestemt social ydelse, som er tilkendt ved lov, f.eks. børne- eller boligtilskud
- nægtelse af indrejse i et land eller nægtelse af statsborgerskab.

"På tilsvarende vis betydeligt påvirker den pågældende"

Selv om en beslutningsproces ikke påvirker den enkeltes juridiske rettigheder, kan den stadig være omfattet af artikel 22, hvis den på tilsvarende vis betydeligt påvirker den pågældende.

Selv om der ikke er sket ændringer i den registreredes juridiske rettigheder eller forpligtelser, vil den pågældende med andre ord stadig kunne blive påvirket i tilstrækkelig grad til at kræve beskyttelse i henhold til denne bestemmelse. I databeskyttelsesforordningen indsættes ordene "på tilsvarende vis" (findes ikke i artikel 15 i direktiv 95/46/EF) foran "betydeligt påvirker". Tærsklen for *betydning* skal derfor være den samme som for en afgørelse, der har retsvirkning.

I betragtning 71 anføres følgende typiske eksempel: "automatisk afslag på en onlineansøgning om kredit eller e-rekrutteringsprocedurer uden nogen menneskelig indgriben".

Hvis databehandlingen skal kunne anses for betydeligt at påvirke en person, skal virkningerne af behandlingen være tilstrækkelig betydelige eller vigtige for at blive taget i betragtning. Med andre ord skal afgørelsen potentielt:

- betydeligt påvirke den pågældendes situation, adfærd eller valg
- have langvarig eller permanent indvirkning på den registrerede eller

- medføre udelukkelse eller forskelsbehandling af enkeltpersoner i de mest ekstreme tilfælde.

Det er vanskeligt at præcisere, hvad der vil blive anset for at være tilstrækkelig *betydeligt* til at opfylde tærsklen, selv om følgende afgørelser kunne falde ind under denne kategori:

- Afgørelser, der påvirker en persons økonomiske situation, f.eks. vedkommendes adgang til kredit
- Afgørelser, der påvirker en persons adgang til sundhedsydelser
- Afgørelser, hvorved en person udelukkes fra en beskæftigelsesmulighed eller står betydeligt svagere
- Afgørelser, der påvirker en persons adgang til uddannelse, f.eks. optagelse på universitetet.

Dette fører til spørgsmålet om annoncering på internettet, som i stigende grad er baseret på værktøjer og individuelle afgørelser, der alene er baseret på automatisk behandling. Ud over overholdelsen af de generelle bestemmelser i databeskyttelsesforordningen, der er omhandlet i kapitel III, kan bestemmelserne i den foreslåede e-databeskyttelsesforordning også være relevante. Desuden kræver børn øget beskyttelse, hvilket vil blive behandlet nedenfor i kapitel V.

I mange typiske tilfælde vil afgørelsen om målrettet annoncering baseret på profilering ikke på tilsvarende vis betydeligt påvirke enkeltpersoner, f.eks. en reklame for et almindeligt lagersalg med modetøj på internettet baseret på en simpel demografisk profil: "kvinder i Bruxelles-regionen mellem 25 og 35 år, der kan tænkes at være interesseret i mode og visse beklædningsgenstande".

Det er dog muligt, afhængigt af sagens særlige karakter, herunder:

- graden af indvirkningen forbundet med profileringen, herunder sporingen af enkeltpersoner på tværs af forskellige websteder, enheder og tjenester
- de berørte personers forventninger og ønsker
- annonceringsmåden eller
- anvendelse af viden om de pågældende registreredes sårbarheder.

Behandling, der påvirker enkeltpersoner i begrænset omfang, kan faktisk påvirke visse samfundsgrupper betydeligt, f.eks. minoritetsgrupper eller sårbare voksne. F.eks. vil en person, der med sikkerhed eller sandsynligvis er i finansielle vanskeligheder, og som regelmæssigt modtaget målrettet annoncering vedrørende lån med høj rente, muligvis acceptere disse tilbud og potentielt pådrage sig yderligere gæld.

Automatiske afgørelser, der resulterer i differentierede priser baseret på personoplysninger eller personlige forhold, kan også have en betydelig indvirkning, hvis f.eks. uoverkommeligt høje priser i realiteten betyder, at en person ikke har adgang til visse varer eller tjenesteydelser.

Tilsvarende betydelige virkninger kunne ligeledes være en følge af foranstaltninger, der gennemføres af andre end den, der er omfattet af den automatiske afgørelse. Dette illustreres nedenfor.

Eksempel

Rent hypotetisk kunne en kreditkortvirksomhed reducere en kundes kreditkortgrænse uden at basere sig på den pågældende kundes egen tilbagebetalingshistorik, men på utraditionelle kreditkriterier, f.eks. en analyse af andre kunder, der bor i det samme område og handler i de samme butikker.

Dette kan indebære, at en person fratages muligheder, der er baseret på andres handlinger.

I en anden sammenhæng kan anvendelsen af disse typer karakteristika have den fordel, at kreditten forlænges for kunder uden en konventionel kredithistorik, som ellers ville blive afvist.

C. Undtagelser fra forbuddet

Artikel 22, stk. 1, indeholder et generelt forbud mod individuelle afgørelser, der alene er baseret på automatisk behandling, og som har retsvirkning eller tilsvarende betydelige virkninger som beskrevet ovenfor.

Det betyder, at den dataansvarlige ikke bør foretage den behandling, der er beskrevet i artikel 22, stk. 1, medmindre en af følgende undtagelser i henhold til artikel 22, stk. 2, finder anvendelse – hvis afgørelsen er:

- a) nødvendig for opfyldelse eller indgåelse af en kontrakt
- b) hjemlet i EU-ret eller medlemsstaternes nationale ret, som den dataansvarlige er underlagt, og som også fastsætter passende foranstaltninger til beskyttelse af den registreredes rettigheder og frihedsrettigheder samt legitime interesser eller
- c) baseret på den registreredes udtrykkelige samtykke.

Hvis beslutningstagningen involverer særlige kategorier af oplysninger som defineret i artikel 9, stk. 1, skal de dataansvarlige også sikre, at de kan opfylde kravene i artikel 22, stk. 4.

1. Opfyldelse af en kontrakt

Dataansvarlige ønsker måske at træffe afgørelser, der alene er baseret på automatisk behandling, i kontraktmæssig øjemed, fordi de mener, at det er den mest hensigtsmæssige måde at nå målet på. Rutinemæssig menneskelig indgriben kan undertiden være upraktisk eller umulig alene på grund af den datamængde, der behandles.

Den dataansvarlige skal kunne godtgøre, at denne form for behandling er nødvendig, under hensyntagen til, om der kunne anvendes en metode, der griber mindre ind i privatlivets fred.³⁵ Hvis der findes andre effektive og mindre indgribende midler til at nå samme mål, vil behandlingen ikke være "nødvendig".

Automatiske afgørelser som omhandlet i artikel 22, stk. 1, kan også være nødvendige for behandling forud for indgåelsen af en kontrakt.

Eksempel

En virksomhed har opslået en ledig stilling. Da det er populært at arbejde for den pågældende virksomhed, modtager virksomheden titusindvis af ansøgninger. På grund af den usædvanlig store mængde ansøgninger kan virksomheden konstatere, at det ikke er praktisk muligt at identificere egnede kandidater uden først at gøre brug af automatisk behandling til at udelukke irrelevante ansøgninger. I dette tilfælde kan der være behov for automatiske afgørelser for at opstille en liste over mulige kandidater med henblik på indgåelse af en kontrakt med en registreret.

³⁵ Buttarelli, Giovanni – Assessing the necessity of measures that limit the fundamental right to the protection of personal data: A Toolkit, Den Europæiske Tilsynsførende for Databeskyttelse, 11. april 2017: https://edps.europa.eu/sites/edp/files/publication/17-04-11_necessity_toolkit_en_0.pdf. Hentet den 24. april 2017.

Kapitel III (afdeling B) indeholder flere oplysninger om kontrakter som et retligt grundlag for behandling.

2. Hjemlet i EU-ret eller medlemsstaternes nationale ret

Automatiske afgørelser, herunder profilering, kan potentielt foretages i henhold til artikel 22, stk. 2, litra b), hvis det er hjemlet i EU-retten eller medlemsstaternes nationale ret. Den relevante lovgivning skal ligeledes fastsætte passende foranstaltninger til beskyttelse af den registreredes rettigheder og frihedsrettigheder samt legitime interesser.

I henhold til betragtning 71 kan dette omfatte anvendelse af automatiske afgørelser som defineret i artikel 22, stk. 1, med henblik på overvågning og forebyggelse af svig og skatteunddragelse eller for at garantere sikkerheden og pålideligheden af en tjeneste, der ydes af den dataansvarlige.

3. Udtrykkeligt samtykke

I artikel 22 stilles krav om *udtrykkeligt* samtykke. Behandling, der falder ind under definitionen i artikel 22, stk. 1, indebærer betydelige databeskyttelsesrisici, og den enkelte bør således have et højt niveau af kontrol over sine personoplysninger.

"Udtrykkeligt samtykke" er ikke defineret i databeskyttelsesforordningen. Artikel 29-Gruppens retningslinjer om samtykke³⁶ indeholder vejledning om, hvordan dette skal fortolkes.

Kapitel III (afdeling B) indeholder flere oplysninger om samtykke generelt.

D. Særlige kategorier af personoplysninger – artikel 22, stk. 4

Automatiske afgørelser (jf. artikel 22, stk. 1) baseret på særlige kategorier af personoplysninger er kun tilladt, hvis alle følgende betingelser er opfyldt: (artikel 22, stk. 4):

- Der er en undtagelse i henhold til artikel 22, stk. 2
- Artikel 9, stk. 2, litra a) eller g), finder anvendelse.

Artikel 9, stk. 2, litra a) – den registreredes udtrykkelige samtykke eller

Artikel 9, stk. 2, litra g) – behandling er nødvendig af hensyn til væsentlige samfundsinteresser på grundlag af EU-retten eller medlemsstaternes nationale ret og står i rimeligt forhold til det mål, der forfølges, respekterer det væsentligste indhold af retten til databeskyttelse og sikrer passende og specifikke foranstaltninger til beskyttelse af den registreredes grundlæggende rettigheder og interesser.

I begge ovennævnte tilfælde skal den dataansvarlige gennemføre passende foranstaltninger til at beskytte den registreredes rettigheder og frihedsrettigheder samt legitime interesser.

³⁶ Artikel 29-Gruppens retningslinjer vedrørende samtykke i henhold til forordning 2016/679 – Guidelines on Consent under Regulation 2016/679, WP259, 28. november 2017:

http://ec.europa.eu/newsroom/just/document.cfm?doc_id=48849. Hentet den 18. december 2017.

E. Den registreredes rettigheder³⁷

1. Artikel 13, stk. 2, litra f), og artikel 14, stk. 2, litra g) – ret til at blive informeret

I betragtning af den potentielle risiko og indgriben, som profilering i henhold til artikel 22 udgør for registreredes rettigheder, bør dataansvarlige være særlig opmærksom på deres gennemsigthedsforpligtelser.

I henhold til artikel 13, stk. 2, litra f), og artikel 14, stk. 2, litra g), skal dataansvarlige give de registrerede oplysninger i en lettilgængelig form om afgørelser, der alene er baseret på automatisk behandling, herunder profilering, som har retsvirkning eller tilsvarende betydelige virkninger³⁸.

Hvis dataansvarlige træffer automatiske afgørelser som beskrevet i artikel 22, stk. 1, skal de:

- meddele den registrerede, at de udøver denne form for aktivitet
- give meningsfulde oplysninger om logikken heri
- forklare betydningen af og de forventede konsekvenser af behandlingen.

Tilvejebringelsen af disse oplysninger vil også hjælpe dataansvarlige med at sikre, at de opfylder nogle af de fornødne garantier, der er omhandlet i artikel 22, stk. 3, og betragtning 71.

Hvis de automatiske afgørelser og profileringen ikke er i overensstemmelse med definitionen i artikel 22, stk. 1, er det imidlertid god praksis at tilvejebringe ovennævnte oplysninger. Under alle omstændigheder skal den dataansvarlige give den registrerede tilstrækkelige oplysninger, således at behandlingen er rimelig³⁹, og opfylde alle de øvrige oplysningskrav i artikel 13 og 14.

Meningsfulde oplysninger om "logikken heri"

Væksten og kompleksiteten inden for maskinlæring kan gøre det vanskeligt at forstå, hvordan automatiske afgørelser eller profilering fungerer.

Den dataansvarlige bør forklare den registrerede baggrunden for afgørelsen eller de kriterier, der lægges til grund for afgørelsen, på en enkel måde. I henhold til databeskyttelsesforordningen skal den dataansvarlige give relevante oplysninger om logikken heri og ikke nødvendigvis give en kompliceret forklaring på de anvendte algoritmer eller lægge hele algoritmen frem⁴⁰. De fremlagte oplysninger bør dog være tilstrækkelig omfattende til, at den registrerede kan forstå årsagerne til afgørelsen.

³⁷ Databeskyttelsesforordningens artikel 12 indeholder bestemmelser om de regler, der gælder for udøvelse af den registreredes rettigheder

³⁸ Jf. artikel 22, stk. 1 og 4. Artikel 29-Gruppens retningslinjer vedrørende gennemsigthed dækker de generelle oplysningskrav, der er fastsat i artikel 13 og 14.

³⁹ Betragtning 60 i databeskyttelsesforordningen: "Den dataansvarlige bør give den registrerede eventuelle yderligere oplysninger, der er nødvendige for at sikre en rimelig og gennemsigtig behandling, under hensyntagen til de specifikke omstændigheder og forhold, som personoplysningerne behandles under. Den registrerede bør desuden informeres om tilstedeværelse af profilering og konsekvenserne heraf."

⁴⁰ Komplexitet er ingen undskyldning for at undlade at give oplysninger til den registrerede. Det anføres i betragtning 58, at princippet om gennemsigthed især er "relevant i situationer, hvor den hastige vækst i antallet af aktører og den anvendte teknologiske kompleksitet gør det vanskeligt for den registrerede at vide og forstå, om, af hvem og til hvilket formål der indsamles personoplysninger om vedkommende, såsom i forbindelse med annoncering på internettet".

Eksempel

En dataansvarlig anvender en kreditvurdering til at vurdere og afslå en persons låneansøgning. Scoren kan være tilvejebragt af et kreditvurderingsbureau eller beregnet direkte på grundlag af oplysninger, som den dataansvarlige er i besiddelse af.

Uanset kilden (der skal gives oplysninger om kilden til den registrerede i henhold til artikel 14, stk. 2, litra f), når personoplysningerne ikke er indsamlet hos den registrerede) skal den dataansvarlige, hvis den dataansvarlige anvender denne score, kunne redegøre for scoren og for baggrunden herfor over for den registrerede.

Den dataansvarlige forklarer, at denne proces gør det nemmere at træffe rimelige og ansvarlige långivningsafgørelser, og giver nærmere oplysninger om de vigtigste aspekter, der tages i betragtning ved afgørelsen, om oplysningskilden og om relevansen heraf. Dette kan f.eks. omfatte:

- oplysninger, som den registrerede har anført i ansøgningskemaet
- oplysninger om tidligere kontoadfærd, herunder eventuelle betalingsrestancer
- oplysninger fra offentlige registre, f.eks. registeroplysninger om svig og insolvens.

Den dataansvarlige oplyser også den registrerede om, at de anvendte kreditvurderingsmetoder afprøves regelmæssigt for at sikre, at de fortsat er rimelige, effektive og upartiske.

Den dataansvarlige giver den registrerede kontaktoplysninger, således at denne kan anmode om, at en negativ afgørelse tages op til fornyet overvejelse, i overensstemmelse med bestemmelserne i artikel 22, stk. 3.

"Betydning" og "forventede konsekvenser"

Disse udtryk angiver, at der skal oplyses om en påtænkt eller fremtidig behandling og om, hvordan de automatiske afgørelser kan påvirke den registrerede⁴¹. For at gøre disse oplysninger meningsfulde og forståelige, bør der anføres reelle, konkrete eksempler på typen af mulige virkninger.

I en digital sammenhæng kan dataansvarlige eventuelt anvende yderligere redskaber til at illustrere disse virkninger.

Eksempel

Et forsikringselskab anvender automatiske afgørelser til at fastsætte forsikringspræmier for motorkøretøjer baseret på overvågning af kundernes kørselsadfærd. For at illustrere betydningen af og de forventede konsekvenser af behandlingen forklarer selskabet, at farlig kørsel kan føre til højere forsikringspræmier, og giver adgang til en app, der sammenligner fiktive bilister, herunder en bilist med farlige kørselsvaner såsom hurtig acceleration og bremsning i sidste øjeblik.

⁴¹ Europarådet – "Draft Explanatory Report on the modernised version of CoE Convention 108", punkt 75: "Registrerede bør have ret til at kende logikken bag behandlingen af deres oplysninger, herunder konsekvenserne af denne logik, der lå til grund for konklusionerne, navnlig i sager, hvor der anvendes algoritmer i forbindelse med automatiske afgørelser, herunder profilering. I forbindelse med kreditvurdering bør de f.eks. have ret til at kende logikken bag behandlingen af deres oplysninger og den resulterende ja- eller nej-afgørelse og ikke blot til at modtage oplysninger om selve afgørelsen. Uden en forståelse af disse elementer kan andre væsentlige garantier ikke udøves effektivt, f.eks. retten til at gøre indsigelse og retten til at klage til en kompetent myndighed."

<https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=09000016806b6ec2>. Hentet den 24. april 2017.

Selskabet anvender grafik med gode råd om, hvordan disse vaner kan forbedres, og således om, hvordan forsikringspræmierne kan sænkes.

Dataansvarlige kan anvende tilsvarende visuelle metoder til at forklare, hvordan en tidligere afgørelse er blevet truffet.

2. Artikel 15, stk. 1, litra h) – indsigtsret

I henhold til artikel 15, stk. 1, litra h), skal registrerede have de samme oplysninger om afgørelser, der alene er baseret på automatisk behandling, herunder profilering, som krævet i artikel 13, stk. 2, litra f), og artikel 14, stk. 2, litra g), nemlig om:

- forekomsten af automatiske afgørelser, herunder profilering
- meningsfulde oplysninger om logikken heri
- betydningen og de forventede konsekvenser af en sådan behandling for den registrerede.

Den dataansvarlige burde allerede have givet de registrerede disse oplysninger i overensstemmelse med sine forpligtelser i henhold til artikel 13⁴².

I artikel 15, stk. 1, litra h), anføres det, at den dataansvarlige skal give den registrerede oplysninger om de forventede *konsekvenser* af behandlingen og ikke en forklaring på en *bestemt* afgørelse. I betragtning 63 præciseres dette, idet det anføres, at enhver registreret bør have ret til at blive "underrettet" om automatisk behandling af personoplysninger, herunder om den bagvedliggende logik, og om konsekvenserne af sådan behandling, *i hvert fald* når den er baseret på profilering.

Den registrerede kan ved at udøve sine rettigheder i henhold til artikel 15 få kendskab til en afgørelse vedrørende den registrerede, herunder en afgørelse baseret på profilering.

Den dataansvarlige bør give den registrerede generelle oplysninger (navnlig om faktorer, der tages i betragtning i forbindelse med beslutningsprocessen, og om deres respektive "vægt" samlet set), hvilket også er nyttigt, hvis den registrerede ønsker at bestride afgørelsen.

F. Indførelse af fornødne garantier

Hvis grundlaget for behandlingen er artikel 22, stk. 2, litra a), eller artikel 22, stk. 2, litra c), skal den dataansvarlige i henhold til artikel 22, stk. 3, gennemføre passende foranstaltninger til at beskytte den registreredes rettigheder og frihedsrettigheder samt legitime interesser. I henhold til artikel 22, stk. 2, litra b), skal EU-retten eller medlemsstaternes nationale ret, som behandlingen er hjemlet i, også omfatte passende beskyttelsesforanstaltninger.

Sådanne foranstaltninger bør som et minimum omfatte en måde, hvorpå den registrerede kan udøve sin ret til menneskelig indgriben, fremkomme med sine synspunkter og bestride afgørelsen.

Menneskelig indgriben er et centralt element. Enhver kontrol skal foretages af en person, der har den fornødne kompetence og mulighed for at ændre afgørelsen. Kontrollanten bør foretage en grundig vurdering af alle relevante oplysninger, herunder eventuelle yderligere oplysninger fra den registrerede.

⁴² I databeskyttelsesforordningens artikel 12, stk. 3, præciseres fristerne for disse oplysninger.

I betragtning 71 fremhæves det, at fornødne garantier *under alle omstændigheder* også bør omfatte:

"... specifik underretning af den registrerede og retten ... til at få en forklaring på den afgørelse, der er truffet efter en sådan evaluering, og til at bestride afgørelsen".

Den dataansvarlige skal gøre det let for den registrerede at udøve disse rettigheder.

Dette understreger behovet for gennemsigtighed i behandlingen. Den registrerede kan kun bestride en afgørelse eller fremkomme med sine synspunkter, hvis den pågældende fuldt ud forstår, hvordan afgørelsen er blevet truffet, og på hvilket grundlag. Kravene om gennemsigtighed behandles i kapitel IV (afsnit E).

Fejl eller skævheder i indsamlede eller delte oplysninger eller fejl eller skævheder i automatiske afgørelser kan føre til:

- ukorrekte klassificeringer
- vurderinger baseret på upræcise fremskrivninger med
- en negativ indvirkning på enkeltpersoner.

Dataansvarlige bør foretage hyppige vurderinger af de datasæt, de behandler, for at kontrollere eventuelle skævheder, og udvikle metoder til at afhjælpe eventuelle skadelige elementer, herunder enhver overdreven brug af korrelationer.

Systemer, der reviderer algoritmer, og regelmæssig gennemgang af rigtigheden og relevansen af automatiske afgørelser, herunder profilering, er andre nyttige foranstaltninger.

Dataansvarlige bør indføre passende procedurer og foranstaltninger for at forebygge fejl, unøjagtigheder⁴³ eller forskelsbehandling på grundlag af særlige kategorier af oplysninger. Disse foranstaltninger bør anvendes konjunkturbestemt, dvs. ikke blot i udformningsfasen, men også kontinuerligt, da profileringen anvendes på enkeltpersoner. Resultatet af denne testning bør anvendes i systemdesignet.

Der findes yderligere eksempler på fornødne garantier i afsnittet om [anbefalinger](#).

V. **Børn og profilering**

Databeskyttelsesforordningen pålægger dataansvarlige yderligere forpligtelser i forbindelse med behandling af børns personoplysninger.

I artikel 22 skelnes der ikke mellem, om behandlingen vedrører voksne eller børn. I betragtning 71 anføres det imidlertid, at afgørelser, der alene er baseret på automatisk behandling, herunder profilering, som har retsvirkning eller tilsvarende betydelige virkninger, ikke bør finde anvendelse på børn⁴⁴. Da denne formulering ikke er afspejlet i selve artiklen, finder Artikel 29-Gruppen ikke, at dette udgør et absolut forbud mod denne form for behandling i forbindelse med børn. På baggrund af denne betragtning anbefaler Artikel 29-Gruppen imidlertid, at dataansvarlige som hovedregel ikke påberåber sig undtagelserne i artikel 22, stk. 2, som begrundelse herfor.

⁴³ Følgende anføres i betragtning 71 i databeskyttelsesforordningen:

"For at sikre en rimelig og gennemsigtig behandling for så vidt angår den registrerede under hensyntagen til de specifikke omstændigheder og forhold, som personoplysningerne behandles under, bør den dataansvarlige anvende passende matematiske eller statistiske procedurer til profileringen, gennemføre tekniske og organisatoriske foranstaltninger, der navnlig kan sikre, at faktorer, der resulterer i unøjagtige personoplysninger, bliver rettet, og at risikoen for fejl minimeres..."

⁴⁴ Betragtning 71 – "En sådan foranstaltning bør ikke omfatte et barn."

Der kan dog være visse situationer, hvor dataansvarlige er nødt til at træffe afgørelser, der alene er baseret på automatisk behandling, herunder profilering, som har retsvirkning for eller på tilsvarende vis betydeligt påvirker børn, f.eks. for at beskytte deres velfærd. I så fald kan behandlingen foretages på grundlag af undtagelserne i artikel 22, stk. 2, litra a), b) og c), alt efter hvad der er relevant.

I disse tilfælde skal der fastsættes passende foranstaltninger, jf. artikel 22, stk. 2, litra b), og artikel 22, stk. 3, og de skal derfor være hensigtsmæssige for børn. Dataansvarlige skal sikre, at disse foranstaltninger effektivt beskytter de rettigheder, frihedsrettigheder og legitime interesser, der gælder for de børn, hvis oplysninger de behandler.

Behovet for særlig beskyttelse af børn afspejles i betragtning 38, der har følgende ordlyd:

"Børn bør nyde særlig beskyttelse af deres personoplysninger, eftersom de ofte er mindre bevidste om de pågældende risici, konsekvenser og garantier og deres rettigheder for så vidt angår behandling af personoplysninger. En sådan særlig beskyttelse bør navnlig gælde for brug af børns personoplysninger med henblik på *markedsføring eller til at oprette personligheds- eller brugerprofiler og indsamling af personoplysninger vedrørende børn, når de anvender tjenester, der tilbydes direkte til et barn.*"

Artikel 22 er ikke til hinder for, at dataansvarlige træffer afgørelser om børn, der alene er baseret på automatisk behandling, hvis afgørelsen ikke har retsvirkning eller på tilsvarende vis betydeligt påvirker barnet. Afgørelser, der alene er baseret på automatisk behandling, og som påvirker et barns valg og adfærd, kan imidlertid potentielt have retsvirkning eller på tilsvarende vis betydeligt påvirke barnet, afhængigt af arten af de pågældende valg og den pågældende adfærd.

Da børn udgør en mere sårbar samfundsgruppe, bør organisationer generelt afstå fra at profitere dem med henblik på markedsføring⁴⁵. Børn kan være særlig modtagelige i onlinemiljøet og være lettere at påvirke gennem adfærdsbaseret annoncering. Inden for onlinespil kan profilering f.eks. bruges til at sætte fokus på spillere, som ifølge algoritmen med større sandsynlighed bruger penge på spillet, og til at vise flere personaliserede reklamer. Barnets alder og modenhed kan påvirke dets evne til at forstå motivationen bag denne type markedsføring eller konsekvenserne heraf⁴⁶.

I artikel 40, stk. 2, litra g), henvises udtrykkeligt til udarbejdelsen af adfærdskodekser, der omfatter beskyttelsesforanstaltninger for børn, og eksisterende kodekser⁴⁷ kan muligvis udvikles.

⁴⁵ Det anføres i Artikel 29-Gruppens udtalelse nr. 02/2013 om apps til intelligente enheder (WP202), der blev vedtaget den 27. februar 2013, under det specifikke afsnit 3.10 om børn på s. 26, at dataansvarlige især ikke bør "behandle børns oplysninger til adfærdsbaseret annoncering, hverken direkte eller indirekte, eftersom barnet ikke vil kunne forstå dette, og det derfor ikke vil blive betragtet som lovlig behandling".

⁴⁶ En EU-undersøgelse om [indvirkningen af markedsføring gennem sociale medier, onlinespil og mobilapplikationer på børns adfærd](#) viste, at markedsføringspraksis har en klar indvirkning på børns adfærd. Denne undersøgelse var baseret på børn i aldersgruppen 6-12 år.

⁴⁷ Et eksempel på en adfærdskodeks vedrørende markedsføring over for børn er FEDMA's adfærdskodeks, der kan ses på: <http://www.oecd.org/sti/ieconomy/2091875.pdf>. Hentet den 15. maj 2017. Jf. navnlig: "6.2 Markedsførere, der retter markedsføringen mod børn, eller hvor børn sandsynligvis udgør en del af publikummet, bør ikke udnytte børns godtroenhed, loyalitet, sårbarhed eller manglende erfaring. 6.8.5 Markedsførere bør ikke gøre et barns adgang til et websted betinget af indsamling af detaljerede personoplysninger. Navnlig bør særlige incitamenters såsom gevinsttilbud og spil ikke bruges til at lokke børn til at videregive detaljerede personoplysninger."

VI. Konsekvensanalyse vedrørende databeskyttelse og databeskyttelsesrådgivere

Ansvarlighed er et vigtigt område og et udtrykkeligt krav i databeskyttelsesforordningen.⁴⁸

Som et vigtigt ansvarlighedsredskab giver en konsekvensanalyse vedrørende databeskyttelse den dataansvarlige mulighed for at vurdere de risici, der er forbundet med automatiske afgørelser, herunder profilering. Det er en måde, hvorpå det kan påvises, at der er truffet passende foranstaltninger til at imødegå disse risici, og påvise overensstemmelse med databeskyttelsesforordningen.

I artikel 35, stk. 3, litra a), understreges det, at den dataansvarlige skal foretage en konsekvensanalyse vedrørende databeskyttelse i tilfælde af:

en systematisk og omfattende vurdering af personlige forhold vedrørende fysiske personer, der er baseret på automatisk behandling, herunder profilering, og som er grundlag for afgørelser, der har retsvirkning for den fysiske person eller på tilsvarende vis betydeligt påvirker den fysiske person.

I artikel 35, stk. 3, litra a), henvises til vurderinger, herunder profilering og afgørelser, der er "baseret" på automatisk behandling, og ikke til afgørelser, der "alene" er baseret på automatisk behandling. Artikel 35, stk. 3, litra a), finder således anvendelse i forbindelse med afgørelser, herunder profilering, der har retsvirkning eller tilsvarende betydelige virkninger, og som *ikke* alene er baseret på automatisk behandling, samt afgørelser, der alene er baseret på automatisk behandling som defineret i artikel 22, stk. 1.

Hvis den dataansvarlige overvejer en "model", hvor der træffes afgørelser, som alene er baseret på automatisk behandling, på grundlag *profiler* udarbejdet om enkeltpersoner, og som har *betydelig indvirkning* på dem, og den dataansvarlige ikke kan påberåbe sig de pågældendes samtykke, en kontrakt med de pågældende eller en lov, der tillader dette, bør den dataansvarlige ikke anvende denne model.

Den dataansvarlige kan stadig overveje en beslutningstagningsmodel baseret på profilering ved at øge omfanget af menneskelig indgriben væsentligt, således at modellen *ikke længere er en fuldautomatisk beslutningsproces*, selv om behandlingen stadig kan udgøre en risiko for den enkeltes rettigheder og frihedsrettigheder. Hvis dette er tilfældet, skal de dataansvarlige sikre, at de kan imødegå disse risici og opfylde de krav, der er beskrevet i kapitel III i disse retningslinjer.

En konsekvensanalyse vedrørende databeskyttelse kan også være en nyttig måde, hvorpå de dataansvarlige kan identificere, hvilke foranstaltninger de vil indføre for at håndtere de databeskyttelsesrisici, der er forbundet med behandlingen. Sådanne foranstaltninger⁴⁹ kunne være at:

- informere den registrerede om forekomsten af og logikken i automatiske afgørelser
- forklare den registrerede betydningen og de forventede konsekvenser af behandlingen
- give den registrerede mulighed for at bestride afgørelsen
- give den registrerede mulighed for at fremkomme med sine synspunkter.

Andre profileringsaktiviteter kan berettige en konsekvensanalyse vedrørende databeskyttelse, afhængigt af sagens særlige karakter. Dataansvarlige kan konsultere Artikel 29-Gruppens retningslinjer for konsekvensanalyser vedrørende databeskyttelse⁵⁰ for at få yderligere oplysninger

⁴⁸ Som krævet i databeskyttelsesbestemmelsernes artikel 5, stk. 2.

⁴⁹ Jf. kravene i artikel 13, stk. 2, litra f), artikel 14, stk. 2, litra g), og artikel 22, stk. 3.

⁵⁰ Artikel 29-Gruppens retningslinjer for konsekvensanalyse vedrørende databeskyttelse og bestemmelse af, om behandlingen "sandsynligvis indebærer en høj risiko" i henhold til forordning (EU) 2016/679, 4. april 2017:

med henblik på at bestemme, om der er behov for at foretage en konsekvensanalyse vedrørende databeskyttelse.

Et yderligere krav om ansvarlighed er udpegelsen af en databeskyttelsesrådgiver, hvis profilering og/eller automatiske afgørelser er den dataansvarliges kerneaktiviteter og kræver regelmæssig og systematisk overvågning af registrerede i stort omfang (artikel 37, stk. 1, litra b))⁵¹.

Bilag 1 – anbefalinger vedrørende god praksis

Følgende anbefalinger vedrørende god praksis vil gøre det lettere for dataansvarlige at opfylde bestemmelserne i databeskyttelsesforordningen om profilering og automatiske afgørelser⁵².

Artikel	Emne	Anbefaling
Artikel 5, stk. 1, litra a), og artikel 12, 13, 14	Ret til at få oplysninger	Dataansvarlige bør konsultere Artikel 29-Gruppens retningslinjer vedrørende gennemsigtighed (WP260), for så vidt angår generelle gennemsigtighedskrav. Ud over de generelle krav til dataansvarlige i forbindelse med behandling af personoplysninger, jf. artikel 22, skal de give meningsfulde oplysninger om logikken heri. I stedet for at komme med en kompleks matematisk forklaring på, hvordan algoritmer eller maskinlæring fungerer, bør den dataansvarlige overveje at anvende klare og omfattende metoder til at give oplysningerne til den registrerede, f.eks. ved at oplyse om:

<https://www.datatilsynet.dk/media/6839/konsekvensanalyser-vedroerende-databeskyttelse-dpia-wp248.pdf>.

Hentet den 24. april 2017.

⁵¹ Artikel 29-Gruppens retningslinjer for databeskyttelsesrådgivere, 5. april 2017:

<https://www.datatilsynet.dk/media/6837/databeskyttelsesraadgivere-dpo-er-wp243.pdf>. Hentet den 22. januar 2018.

⁵² Dataansvarlige skal også sørge for, at der er indført solide procedurer, som sikrer, at de kan opfylde deres forpligtelser i henhold til artikel 15-22 inden for de frister, der er fastsat i databeskyttelsesforordningen.

		<ul style="list-style-type: none"> • de kategorier af oplysninger, der er eller vil blive anvendt i forbindelse med profileringen eller beslutningstagningen • hvorfor disse kategorier anses for at være relevante • hvordan en profil, der anvendes i forbindelse med automatiske afgørelser, er opbygget, herunder eventuelle statistiske oplysninger, der er anvendt i analysen • hvorfor denne profil er relevant i forbindelse med automatiske afgørelser • hvordan den anvendes til en afgørelse vedrørende den registrerede. <p>Sådanne oplysninger vil generelt være mere relevante for den registrerede og bidrage til at gøre behandlingen mere gennemsigtig.</p> <p>Dataansvarlige kunne overveje visualiseringsteknikker og interaktive teknikker med henblik på algoritmisk gennemsigtighed⁵³.</p>
Artikel 6, stk. 1, litra a)	Samtykke som grundlag for behandling	Hvis de dataansvarlige anvender samtykke som grundlag for behandling, bør de konsultere Artikel 29-Gruppens retningslinjer om samtykke (WP 259).
15	Indsigtsret	Dataansvarlige kunne overveje at indføre en mekanisme, der giver de registrerede mulighed for kontrollere deres profil, herunder nærmere oplysninger om de oplysninger og kilder, der anvendes til at udvikle profilen.
16	Ret til berigtigelse	Dataansvarlige, der giver registrerede adgang til deres profil i overensstemmelse med deres rettigheder i henhold til artikel 15, bør give dem mulighed for at ajourføre eller ændre unøjagtige oplysninger eller profiler. Dette kan også hjælpe dem til at opfylde deres forpligtelser i henhold til artikel 5, stk. 1, litra d). Dataansvarlige kunne overveje at indføre onlineværktøjer til præferencestyling, f.eks. et "databeskyttelsesdashboard". Dette giver de registrerede mulighed for at styre, hvad der sker med deres oplysninger på tværs af en række forskellige tjenester, og således mulighed for at ændre indstillinger, ajourføre deres personoplysninger og gennemse eller ændre deres profil for at rette eventuelle unøjagtige oplysninger.
Artikel 21, stk. 1 og 2	Ret til indsigelse	Den registrerede skal gøres udtrykkeligt opmærksom på den ret til indsigelse, der er omhandlet i artikel 21, stk. 1 og 2, og oplysninger herom skal meddeles klart og adskilt fra alle andre oplysninger (artikel 21, stk. 4). Dataansvarlige skal sikre, at denne ret vises på en fremtrædende

⁵³ Information Commissioner's Office – Big data, artificial intelligence, machine learning and data protection version 2.0, 3/2017, s. 87, afsnit 194, marts 2017. <https://ico.org.uk/media/for-organisations/documents/2013559/big-data-ai-ml-and-data-protection.pdf>. Hentet den 24. april 2017.

		plads på deres websted eller i relevant dokumentation, og at den ikke er skjult i andre vilkår og betingelser.
Artikel 22 og betragtning 71	Fornødne garantier	<p>Den følgende liste, om end den ikke er udtømmende, indeholder en række forslag til god praksis, som de dataansvarlige kunne overveje i forbindelse med afgørelser, der alene er baseret på automatisk behandling, herunder profilering (som defineret i artikel 22, stk. 1):</p> <ul style="list-style-type: none"> • regelmæssige kvalitetssikringskontroller af deres systemer for at sikre, at de registrerede behandles rimeligt og ikke forskelsbehandles, enten på grundlag af særlige kategorier af personoplysninger eller andet grundlag • algoritmisk audit – testning af de algoritmer, der anvendes og udvikles af maskinlæringssystemer, for at påvise, at de rent faktisk fungerer efter hensigten og ikke giver diskriminerende, fejlagtige eller uberettigede resultater • i forbindelse med uafhængig tredjemandsaudit (hvis beslutningstagning baseret på profilering har stor indvirkning på enkeltpersoner) – tilvejebringelse af alle de nødvendige oplysninger om, hvordan algoritmen eller maskinlæringssystemet fungerer, til revisoren • opnåelse af kontraktlige garantier for tredjepartsalgoritmer om, at audit og testning er udført, og at algoritmen er i overensstemmelse med vedtagne standarder • specifikke foranstaltninger til dataminimering med henblik på at fastlægge klare opbevaringsperioder for profiler og for alle personoplysninger, der anvendes i forbindelse med oprettelse eller anvendelse af profilerne • anvendelse af anonymiserings- eller pseudonymiseringsteknikker i forbindelse med profilering • udvikling af metoder, der giver den registrerede mulighed for at fremkomme med sine synspunkter og bestride afgørelsen • en mekanisme for menneskelig indgriben i nærmere bestemte tilfælde, f.eks. ved at angive et link til klageadgang, når den registrerede informeres om den automatiske afgørelse, med fastlagte frister for fornyet gennemgang og et navngivet kontaktpunkt, der kan besvare eventuelle spørgsmål. <p>Dataansvarlige kan også undersøge følgende muligheder:</p> <ul style="list-style-type: none"> • certificeringsmekanismer for behandlingsaktiviteter • adfærdskodekser for revisionsprocesser vedrørende maskinlæring • etiske evalueringspaneler, der skal vurdere de potentielle samfundsmæssige skadevirkninger og fordele forbundet med bestemte anvendelser af profilering.

Bilag 2 – Centrale bestemmelser i den generelle forordning om databeskyttelse

Centrale bestemmelser i databeskyttelsesforordningen, hvori der henvises til profilering og automatiske afgørelser generelt

Artikel	Betragtning	Bemærkninger
Artikel 3, stk. 2, litra b)	24	Overvågning af registreredes adfærd, for så vidt deres adfærd finder sted i Unionen. Betragtning 24 "... spores på internettet ... efterfølgende brug af teknikker til behandling af personoplysninger, der består i profilering af en fysisk person, navnlig med det formål at træffe beslutninger om den pågældende eller analysere eller forudsige den pågældendes præferencer, adfærd og holdninger."
Artikel 4, stk. 4	30	Artikel 4, stk. 4 – definition af profilering Betragtning 30 "onlineidentifikatorer ... såsom IP-adresser og cookieidentifikatorer, eller andre identifikatorer, såsom radiofrekvensidentifikationsmærker. Dette kan efterlade spor, der, navnlig når de kombineres med unikke identifikatorer og andre oplysninger, som serverne modtager, kan bruges til at oprette profiler om fysiske personer og identificere dem."
Artikel 5 og 6	72	Betragtning 72: "Profilering er omfattet af reglerne i denne forordning vedrørende behandlingen af personoplysninger (artikel 6), såsom retsgrundlaget for behandling og databeskyttelsesprincipper (artikel 5)."
Artikel 8	38	Brug af børns personoplysninger med henblik på profilering. Betragtning 38: "Børn bør nyde særlig beskyttelse ... beskyttelse bør navnlig gælde for brug af børns personoplysninger med henblik på ... at oprette personligheds- eller brugerprofiler."
Artikel 13 og 14	60	Ret til at blive informeret. Betragtning 60: "Den registrerede bør desuden informeres om tilstedeværelse af profilering og konsekvenserne heraf."
Artikel 15	63	Indsigtsret. Betragtning 63: "ret til at kende og blive underrettet om ... de formål, hvortil personoplysningerne behandles ... og om konsekvenserne af sådan behandling, i hvert fald når den er baseret på profilering."
Artikel 21, stk. 1, 2 og 3	70	Ret til at gøre indsigelse mod profilering. Betragtning 70 "... ret til gratis at gøre indsigelse mod en sådan behandling, herunder profilering, i det omfang den vedrører direkte marketing."
Artikel 23	73	Betragtning 73: "Specifikke principper og ... retten til indsigelse, afgørelser baseret på profilering ... kan begrænses af EU-retten eller medlemsstaternes nationale ret, for så vidt det er nødvendigt og forholdsmæssigt i et demokratisk samfund ..."

		med henblik på at beskytte navnlig bestemte målsætninger af generel samfundsinteresse.
Artikel 35, stk. 3, litra a)	91	En konsekvensanalyse vedrørende databeskyttelse er påkrævet i tilfælde af "en systematisk og omfattende vurdering af personlige forhold vedrørende fysiske personer, der er baseret på automatisk behandling, herunder profilering, og som er grundlag for afgørelser, der har retsvirkning for den fysiske person eller på tilsvarende vis betydeligt påvirker den fysiske person". Omfatter afgørelser, der ikke alene er baseret på automatisk behandling, herunder profilering.

Centrale bestemmelser i databeskyttelsesforordningen, hvori der henvises til automatiske afgørelser som defineret i artikel 22

Artikel	Betragtning	Bemærkninger
Artikel 13, stk. 2, litra f), og artikel 14, stk. 2, litra g)	61	Ret til at blive informeret om: <ul style="list-style-type: none"> • forekomsten af automatiske afgørelser i henhold til artikel 22, stk. 1 og 4 • meningsfulde oplysninger om logikken heri • betydningen af og de forventede konsekvenser af en sådan behandling.
Artikel 15, litra h)		Specifik adgang til oplysninger om forekomsten af afgørelser, der alene er baseret på automatisk behandling, herunder profilering.
Artikel 22, stk. 1	71	En afgørelse må ikke alene være baseret på automatisk behandling, herunder profilering, som har retsvirkning eller tilsvarende betydelige virkninger. Ud over den forklaring, der er givet i hoveddelen af retningslinjerne, uddybes begrundelsen for at fortolke artikel 22 som et forbud i følgende punkter: <ul style="list-style-type: none"> • Selv om kapitel III omhandler den registreredes rettigheder, vedrører bestemmelserne i artikel 12-22 ikke udelukkende den <i>aktive</i> udøvelse af rettigheder. Nogle af rettighederne er <i>passive</i>, da de ikke alle vedrører situationer, hvor den registrerede foretager en handling, dvs. indgiver en anmodning eller en klage eller fremsætter et krav af en eller anden art. Artikel 15-18 og artikel 20-21 vedrører registrerede, som aktivt udøver deres rettigheder, hvorimod artikel 13 og 14 vedrører de forpligtelser, som den dataansvarlige skal overholde uden den registreredes aktive inddragelse. Medtagelsen af artikel 22 i det pågældende kapitel betyder derfor ikke i sig selv, at der er tale om en ret til indsigelse. • I artikel 12, stk. 2, henvises til "udøvelsen af den registreredes rettigheder i henhold til artikel 15-22", men dette betyder ikke, at artikel 22, stk. 1, i sig selv skal fortolkes som en ret. Der <i>er</i> en aktiv ret i artikel 22, men den er en del af de garantier, der skal anvendes i de tilfælde, hvor automatiske afgørelser er tilladt (artikel 22, stk. 2,

		<p>litra a-c)) – retten til menneskelig indgriben, til at fremkomme med sine synspunkter og til at bestride afgørelsen. Den finder kun anvendelse i de tilfælde, da det er forbudt at udføre den i artikel 22, stk. 1, beskrevne behandling på et andet grundlag.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Artikel 22 er anført i en afdeling i databeskyttelsesforordningen med overskriften "Ret til indsigelse og automatiske individuelle afgørelser", hvilket indebærer, at artikel 22 <i>ikke</i> er en ret til indsigelse som artikel 21. Dette understreges yderligere af, at der i artikel 22 ikke er fastlagt en tilsvarende udtrykkelig oplysningspligt som i artikel 21, stk. 4. • Hvis artikel 22 skulle fortolkes som en ret til indsigelse, ville undtagelsen i artikel 22, stk. 2, litra c), ikke give stor mening. Undtagelsen indebærer, at automatiske afgørelser stadig kan anvendes, hvis den registrerede har givet sit udtrykkelige samtykke hertil (jf. nedenfor). Dette ville være selvmodsigende, da en registreret ikke kan gøre indsigelse mod og give samtykke til samme behandling. • En indsigelse ville indebære, at der skulle være menneskelig indgriben. Undtagelserne i artikel 22, stk. 2, litra a) og c), har forrang for hovedreglen i artikel 22, stk. 1, men kun hvis den registrerede kan udøve sin ret til menneskelig indgriben, jf. artikel 22, stk. 3. Da den registrerede (ved at gøre indsigelse) allerede har anmodet om menneskelig indgriben, ville artikel 22, stk. 2, litra a) og c), automatisk altid blive omgået, og bestemmelserne ville således være meningsløse. <p>Betragtning 71: "... En sådan behandling omfatter "profilering", der består af enhver form for automatisk behandling af personoplysninger, der evaluerer de personlige forhold vedrørende en fysisk person, navnlig for at analysere eller forudsige forhold vedrørende den registreredes arbejdsindsats, økonomisk situation, helbred, personlige præferencer eller interesser, pålidelighed eller adfærd eller geografiske position eller bevægelser" "<i>En sådan foranstaltning bør ikke omfatte et barn.</i>"</p>
Artikel 22, stk. 2, litra a-c)	71	<p>I artikel 22, stk. 2, ophæves forbuddet mod behandling på grundlag af a) indgåelse eller opfyldelse af en kontrakt, b) EU-ret eller medlemsstaternes nationale ret eller c) udtrykkeligt samtykke.</p> <p>I betragtning 71 uddybes artikel 22, stk. 2, litra b), idet det anføres, at den behandling, der er beskrevet i artikel 22, stk. 1: "bør ... være tilladt, når EU-ret eller medlemsstaternes nationale ret, som den dataansvarlige er underlagt, udtrykkelig tillader det, herunder med henblik på overvågning og forebyggelse af svig og skatteunddragelse i overensstemmelse med EU-institutionernes eller nationale tilsynsmyndigheders forskrifter, standarder og henstillinger og for at garantere sikkerheden og pålideligheden af en tjeneste, der ydes af den dataansvarlige ..."</p>
Artikel 22, stk. 3	71	<p>I artikel 22, stk. 3, og betragtning 71 præciseres det ligeledes, at selv i de i artikel 22, stk. 2, litra a) og c), nævnte tilfælde bør behandlingen ledsages af fornødne garantier.</p> <p>Betragtning 71: "herunder specifik underretning af den registrerede og retten til menneskelig indgriben, til at fremkomme med synspunkter, til at få en forklaring på den</p>

		afgørelse, der er truffet efter en sådan evaluering, og til at bestride afgørelsen. En sådan foranstaltning bør ikke omfatte et barn."
Artikel 23	73	Betragtning 73: "Specifikke principper og ... retten til indsigelse, afgørelser baseret på profilering ... kan begrænses af EU-retten eller medlemsstaternes nationale ret, for så vidt det er nødvendigt og forholdsmæssigt i et demokratisk samfund ..." med henblik på at beskytte navnlig bestemte målsætninger af generel samfundsinteresse.
Artikel 35, stk. 3, litra a)	91	Krav om gennemførelse af en konsekvensanalyse vedrørende databeskyttelse
Artikel 47, stk. 2, litra e)		De bindende virksomhedsregler som omhandlet i artikel 47, stk. 1 , bør som minimum specificere "... rettigheder, herunder til ikke at blive gjort til genstand for afgørelser, som alene er truffet på grundlag af automatisk behandling, herunder profilering, jf. artikel 22... "

BILAG 3 - Videre læsning

I disse retningslinjer tages der hensyn til følgende:

- [Artikel 29-Gruppen – Advice paper on essential elements of a definition and a provision on profiling within the EU General Data Protection Regulation](#)", vedtaget den 13. maj 2013
- [Artikel 29-Gruppen – Udtalelse 2/2010 om adfærdsbaseret annoncering på internettet, WP171](#)
- [Artikel 29-Gruppen – Udtalelse 3/2013 om formålsbegrænsning, WP 203](#)
- [Artikel 29-Gruppen – Udtalelse 6/2014 om den registeransvarliges legitime interesser som omhandlet i artikel 7 i direktiv 95/46/EF, WP 217](#)
- [Artikel 29-Gruppen – Erklæring om betydningen af en risikobaseret tilgang i de retlige rammer for databeskyttelse, WP 218](#)
- [Artikel 29-Gruppen – Udtalelse 8/2014 om den seneste udvikling inden for tingenes internet, WP 223](#)
- [Artikel 29-Gruppen – Retningslinjer for databeskyttelsesrådgivere, WP 243](#)
- [Artikel 29-Gruppen – Retningslinjer for udpegelse af en ledende tilsynsmyndighed for en dataansvarlig eller databehandler, WP244](#)
- [Artikel 29-Gruppen – Retningslinjer om samtykke, WP 259](#)
- [Artikel 29-Gruppen – Retningslinjer om gennemsigtighed, WP 260](#)
- [Europarådets henstilling om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger som led i profilering – Recommendation CM/Rec\(2010\)13 on the protection of individuals with regard to automatic processing of personal data in the context of profiling](#)
- [Europarådets retningslinjer om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger i en verden af big data – Guidelines on the protection of individuals with regard to the processing of personal data in a world of Big Data, 1/2017](#)
- [Information Commissioner's Office – Big data, artificial intelligence, machine learning and data protection version 2.0, 3/2017](#)

- [Office of the Australian Commissioner – Consultation draft: Guide to big data and the Australian Privacy Principles, 5/2016](#)
- [Den Europæiske Tilsynsførende for Databeskyttelses udtalelse nr. 7/2015: Meeting the challenges of big data \(Udfordringerne ved massedata\), 19. november 2015](#)
- [Datatilsynet – Big Data – privacy principles under pressure, 9/2013](#)
- Europarådets konvention om beskyttelse af det enkelte menneske i forbindelse med elektronisk databehandling af personoplysninger – [Draft explanatory report on the modernised version of CoE Convention 108](#), august 2016
- [Datatilsynet – The Great Data Race – How commercial utilisation of personal data challenges privacy, rapport, november 2015](#)
- [Den Europæiske Tilsynsførende for Databeskyttelse – Assessing the necessity of measures that limit the fundamental right to the protection of personal data: A Toolkit](#)
- Det Fælles Udvalg af Europæiske Tilsynsmyndigheder – Joint Committee Discussion Paper on the use of Big Data by financial institutions 2016-86:
https://www.esma.europa.eu/sites/default/files/library/jc-2016-86_discussion_paper_big_data.pdf
- Rapport fra den belgiske databeskyttelsesmyndighed – Commission de Protection de la Vie Privée – om big data:
<https://www.privacycommission.be/sites/privacycommission/files/documents/Big%20Data%20voor%20MindMap%2022-02-17%20fr.pdf>.
- Det amerikanske senats udvalg for handel, videnskab og transport – A Review of the Data Broker Industry: Collection, Use, and Sale of Consumer Data for Marketing Purposes, Staff Report for Chairman Rockefeller, December 18, 2013:
<https://www.commerce.senate.gov/public/cache/files/0d2b3642-6221-4888-a631-08f2f255b577/AE5D72CBE7F44F5BFC846BECE22C875B.12.18.13-senate-commerce-committee-report-on-data-broker-industry.pdf>
- Lilian Edwards & Michael Veale – Slave to the Algorithm? Why a ‘Right to an Explanation’ is probably not the remedy you are looking for – forskningspapir offentliggjort den 24. maj 2017:
https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2972855.
- NYTimes.com – Showing the Algorithms behind New York City Services:
<https://mobile.nytimes.com/2017/08/24/nyregion/showing-the-algorithms-behind-new-york-city-services.html?referer=https://t.co/6uUVVjOIXx?amp=1>. Hentet den 24. august 2017
- Henstilling fra Europarådets Ministerkomité til medlemsstaterne om retningslinjer for at fremme, beskytte og respektere børns rettigheder i det digitale miljø – Recommendation CM/REC(2018)x of the Committee of Ministers to Member States on Guidelines to promote, protect and fulfil children’s rights in the digital environment (revideret udkast af 25. juli 2017):
<https://www.coe.int/en/web/children/-/call-for-consultation-guidelines-for-member-states-to-promote-protect-and-fulfil-children-s-rights-in-the-digital-environment?inheritRedirect=true&redirect=%2Fen%2Fweb%2Fchildren> . Hentet den 31. august 2017.
- Unicef – Privacy, protection of personal information and reputation rights. Discussion paper series: Children’s Rights and Business in a Digital World:
https://www.unicef.org/csr/files/UNICEF_CRB_Digital_World_Series_PRIVACY.pdf. Hentet den 31. august 2017.
- House of Lords – Growing up with the internet, Select Committee on Communications, 2nd Report of Sessions 2016 – 17.
<https://publications.parliament.uk/pa/ld201617/ldselect/ldcomuni/130/13002.htm>. Hentet den 31. august 2017.
- Sandra Wachter, Brent Mittelstadt and Luciano Floridi – Why a right to explanation of automated decision-making does not exist in the General Data Protection Regulation, 28. december 2016:
https://www.turing.ac.uk/research_projects/data-ethics-group-deg/. Hentet den 13. december 2017.

- Sandra Wachter, Brent Mittelstadt and Chris Russell – Counterfactual explanations Without Opening the Black Box: Automated Decisions and the GDPR, 6. oktober 2017:
https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3063289. Hentet den 13. december 2017.
- Den australske regering – Better Practice Guide, Automated Assistance in Administrative Decision-Making. Six steps methodology, plus summary of checklist points Part 7 February 2007:
<https://www.oaic.gov.au/images/documents/migrated/migrated/betterpracticeguide.pdf>.
Hentet den 9. januar 2018.